

**KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH
SLUŽIEB
NA ROKY 2018 – 2023
OSTRÝ GRÚŇ**

**V spolupráci s cieľovými skupinami dokument spracovala
RNDr. Anna Štefanková, október 2018**

KONTAKT:

Obecný úrad Ostrý Grúň

Ostrý Grúň 193

966 77 Ostrý Grúň

Tel.: 045 / 686 61 14

E-mail: obec@ostrygrun.sk

Príhovor starostky obce Ostrý Grúň

Vážení občania,

dovoľte mi, aby touto cestou som Vám predstavil „Komunitný plán sociálnych služieb“, ktorý bolo nutné aktualizovať a ktorý vznikol pre roky 2018 – 2023 v zmysle novely zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 zb. o živnostenskom podnikaní (ďalej živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Na základe platnej legislatívy účinnnej od 01.01.2018 majú obce a mestá povinnosť upraviť pôvodný dokument. Novela zákona o sociálnych službách sa týka hlavne oblasti vymedzenia druhov sociálnych služieb, obslužných, posudkových a ďalších činností pri ktorých sa poskytujú sociálne služby. Sociálne služby sú spojené s registráciou sociálnych pracovníkov. Všetky aktivity vyplývajú z komunitného plánovania sociálnych služieb a závisia od finančných zdrojov, ktoré musí obec zabezpečiť.

Komunitný plán je metóda, pomocou ktorej môžeme plánovať obsah a rozsah sociálnych služieb tak, aby zodpovedal špecifikám obce Ostrý Grúň a potrebám všetkých jej občanov, ktorí sú na sociálnu službu odkázaní. Povinnosťou obce je postupne zabezpečovať úlohy a ciele stanovené v „Komunitnom pláne sociálnych služieb“ (ďalej KPSS), skvalitňovať sociálne služby všade, kde je to potrebné a mobilizovať všetky potrebné zdroje tak, aby sa naplánované zámery v našej obci mohli plniť.

KPSS, ktorý predkladám na schválenie bol aktualizovaný na základe potrieb a tradícií územia obce Ostrý Grúň.

*Bc Jana Angletová
starostka obce Ostrý Grúň*

OBSAH

ÚVOD.....	6
I. VÝCHODISKOVÁ ČASŤ.....	7
1. RÁMCOVÉ VYMEDZENIE PROBLEMATIKY.....	7
1.1 Komunitné plánovanie sociálnych služieb.....	7
1.2 Princípy a ciele komunitného plánovania obce Ostrý Grúň.....	10
1.3 Úlohy a kompetencie obce v zmysle zákona o sociálnych službách.....	12
1.4 Účastníci procesu komunitného plánovania.....	14
1.5 Fázy komunitného plánovania.....	14
1.6 Legislatívny rámec komunitného plánu sociálnych služieb.....	15
1.7 Prínos komunitného plánovania sociálnych služieb.....	19
1.8 Cieľové skupiny komunitného plánovania.....	20
1.9 Obsah Komunitného plánu sociálnych služieb.....	21
2 NÁRODNÉ PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.....	21
2.1 Ciele národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020.....	23
3 PRÁVNÝ RÁMEC POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V SR.....	26
3.1 Sociálna služba.....	27
3.2 Forma sociálnej služby.....	29
3.3 Pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb.....	29
II. ANALYTICKÁ ČASŤ.....	31
4 ANALÝZA SOCIOLOGICKÝCH A DEMOGRAFICKÝCH ÚDAJOV OBCE.....	31
4.1 Vymedzenie územia a demografické údaje.....	31
5. IDENTIFIKÁCIA A ANALÝZA CIEĽOVÝCH SKUPÍN PRÍJEMCOV	
 SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBCI.....	54
5.1 Cieľové skupiny podľa sociálnej indikácie.....	54
5.2 Sociálna starostlivosť v obci a identifikácia problémov.....	58
5.3 Finančná analýza- výdavky obce na sociálne zabezpečenie.....	67
6 POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V ÚZEMÍ.....	68
6.1 Subjekty sociálnych služieb.....	68

6.2 Zariadenia sociálnych služieb.....	69
7. ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBCI OSTRÝ GRÚŇ.....	74
7.1 SWOT analýza.....	74
III. STRATEGICKO-REALIZAČNÁ ČASŤ.....	78
8. STRATEGICKÁ A REALIZAČNÁ ČASŤ.....	78
8.1 Strategický cieľ a realizačná časť.....	79
IV. IMPLEMENTAČNÁ A MONITOROVACIA ČASŤ.....	89
9. RIADENIE A MONITOROVANIE KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE OSTRÝ GRÚŇ NA ROKY 2018 –2023.....	89
9.1 Monitorovací plán	89
9.2 Spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb.....	90
9.3 Zhrnutie.....	90
ZÁVER.....	92
ZOZNAM POUŽITÝCH DOKUMENTOV.....	94
ZOZNAM SKRATIEK.....	95

ÚVOD

Komunitný plán sociálnych služieb obce Ostrý Grúň je významným koncepčným, strategickým a záväzným dokumentom obce v celej sociálnej oblasti. Je vypracovaný a aktualizovaný v zmysle zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov a to v súlade so zmenami novely zákona v znení neskorších predpisov o sociálnych službách, ktoré nadobudli svoju účinnosť 1.1.2018.

Cieľom spracovania KPSS je zabezpečiť právo občanov na sociálne služby. Zámerom obce je zvyšovať kvalitu a dostupnosť sociálnych služieb.

Dokument bol vypracovaný v spolupráci s poskytovateľmi sociálnych služieb v území. Jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja v území je nevyhnutné, aby obec Ostrý Grúň brala do úvahy aj túto oblasť v súlade so stanovenými národnými prioritami a konala v súlade s cieľmi obsiahnutými v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

I. VÝCHODISKOVÁ ČASŤ

1. RÁMCOVÉ VYMEDZENIE PROBLEMATIKY

Novela zákona č. 448/2008 Z. z. v znp. o sociálnych službách, ktorá je účinná od 1.1.2018 hovorí v zákone o poskytovaní sociálnych služieb najmä zo strany obce (mesta) v zmysle platnej legislatívy a to:

- vo vymedzení druhov sociálnych služieb,
- pri precizovaní pojmov pri odborných, obslužných a ďalších činnosti pri poskytovaní sociálnych služieb,
- pri vykonávaní posudkovej činnosti,
- pri financovaní sociálnych služieb
- v pôsobnosti obce pri poskytovaní sociálnych služieb,
- v KPSS a plánovaní finančných zdrojov o tom ako pripraviť dokument podľa novely,
- v konaní vo veciach sociálnych služieb,
- vydávaní potvrdení a pri vykonávaní dohľadu nad poskytovaním sociálnych služieb.

Obsahom KPSS je analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb a požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb, analýza demografických údajov, ciele a priority rozvoja sociálnych služieb, časový plán realizácie (fázy komunitného plánovania), obsah dokumentu, znaky, princípy a zásady komunitného plánovania a spôsob vyhodnocovania plnenia KPSS. Plán je vypracovaný na obdobie do roku 2023.

Cieľom komunitného plánovania je odzrkadlenie „**Národných priorít rozvoja sociálnych služieb v SR**“, ktorých prioritou je „*zabezpečenie práva občanov na sociálne služby, zvýšenie kvality a dostupnosti sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj nedostatkových sociálnych služieb, alebo na rozvoj sociálnych služieb, ktoré v jednotlivých samosprávnych krajoch a obciach chýbajú.*“

Zmyslom komunitného plánovania je naplánovať také služby, ktoré zlepšia situáciu cieľových skupín. Je to otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov, hľadania najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb.

O KPSS hovoríme preto, lebo základným znakom z hľadiska definície je, že sú poskytované členom danej komunity – obyvateľom obce Ostrý Grúň. Z toho vyplýva, že sociálne služby majú byť naplánované a poskytované tak, aby obyvatelia obce zotrvali vo svojom prirodzenom sociálnom prostredí a pritom budú ich požiadavky uspokojené.

KPSS poukazuje na pozitíva, ale aj problémy v jednotlivých oblastiach, na súčasný stav i možnosti poskytovaných sociálnych služieb, na problémy, ktorými je potrebné denne sa v tejto širokej a veľmi závažnej oblasti zaoberať.

1.1 Komunitné plánovanie sociálnych služieb

U človeka vo všetkých etapách jeho ontogenetického vývinu je dôležité mať pevné rodinné zázemie. Pre každého z nás je dôležité celoživotné, výchovné vzdelávanie, zamestnanie, rodina a okrem správnej životosprávy i naše zdravie. Viacero ľudí si už od produktívneho veku vytvára finančné rezervy za účelom lepšieho prežitia staroby. Od finančných prostriedkov závisí aj kvalita života. Starnutie ako aj staroba sa dá prežívať rôznymi spôsobmi. Ak sa človek ocitne v núdzi a v určitom stupni odkázanosti, ustanoveným zákonom o sociálnych službách má právo výberu sociálnej služby a formy jej poskytovania. S komunitným plánovaním súvisí viacero pojmov, preto v tejto časti dokumentu vysvetlím niektoré z nich.

Komunita

Komunita pochádza z latinského slova „*communitas*“ – spoločenstvo, pospolitosť, obec, ale tiež spoločné nazívanie ľudí. Komunita predstavuje sociálny útvar charakterizovaný vnútornými a vonkajšími znakmi vo vzťahu sociálnych väzieb v rámci vlastnej komunity a vo vzťahu sociálnych väzieb v rámci širšieho sociálneho prostredia. Komunita predstavuje spoločenstvo ľudí, ktorí žijú na určitom území. Každá komunita má svoje charakteristické črty, svoju atmosféru, komunikáciu ale aj problémy. V každej komunite sa okrem majority nachádzajú aj **sociálne vylúčení obyvatelia**. Sociálne vylúčenú komunitu tvorí skupina obyvateľstva obce, ktorá sa určitými znakmi svojho života líši od ostatných obyvateľov, zväčša ide o kombináciu znakov, akými sú napríklad vysoká nezamestnanosť, príjmová chudoba rodín, nízke alebo žiadne vzdelanie, nevyhovujúce podmienky bývania, nedostatočne zabezpečená zdravotná starostlivosť, absencia zodpovednosti za svoj život a život svojej rodiny. Charakteristickou črtou je rozdielne vnímanie sociálne vylúčenej komunity nielen členmi komunity ale aj ostatným obyvateľstvom. Členovia sociálne vylúčenej komunity vnímajú svoju izoláciu ako

diskrimináciu zo strany spoločnosti, kým ostatné obyvateľstvo to vníma ako ich dobrovoľné odlišenie od majority a ako dôsledok ich neochoty prijať štandardy danej majority. Komunita je v najširšom zmysle slova sieť osobných vzťahov, skupín, sietí, tradícií a vzorov správania, ktoré existujú medzi tými, ktorí tvoria spoločné fyzické susedstvá, socioekonomické podmienky alebo spoločné chápanie a záujmy.

Komunitná sociálna práca

Komunitná práca sa zameriava na dosiahnutie zmeny a jej podpory v miestnom spoločenstve. Je využívaná pri riešení problémov v rámci miestneho spoločenstva, evokuje navodenie zmeny v danom spoločenstve, vyhľadáva zdroje a možnosti miestnej komunity, zapája všetkých členov komunity do riešenia problémov, aktivizuje miestne organizácie a inštitúcie.

Komunitná sociálna práca predstavuje metódu sociálnej práce zameranú na poskytnutie pomoci a podpory ľuďom žijúcich v určitej lokalite pri riešení náročných životných situácií. Hlavnou ideou sociálnej práce s komunitou je pomoc k svojpomoci.

Komunitná práca v obci je zadaná ako systematický, cieľavedomý proces zlepšovania sociálnych vzťahov medzi záujmovými skupinami obyvateľov obce a inštitúciami, ktoré formujú ich každodennú realitu. Cieľom sociálnej práce s komunitou v obci je motivovať obyvateľov obce a inštitúcie k hľadaniu a formulovaniu spoločných cieľov, ako aj foriem spolupráce na ich dosahovaní.

Sociálna práca s komunitou je rozdelená do štyroch hlavných etáp:

- Analýza potrieb danej komunity;
- Plánovanie;
- Realizácia (implementácia);
- Vyhodnotenie (evalvácia);

„Komunitná práca je významným nástrojom, ktorý sa v Slovenskej republike (SR) uplatňuje už niekoľko rokov. Práve komunitnou sociálnou prácou je možné podporovať a aktivizovať jednotlivcov a skupiny v danej komunite, ktorí sú vylúčení a poskytovať im sociálne služby tak, aby sa eliminovali negatívne sociálno – patologické javy a aby sa podporila kvalita ich života.“ Sociálnu prácu možno chápať ako najvšeobecnejší cieľ tejto činnosti, ktorým je napĺňanie ľudských potrieb, a tým aj biologicko-fyzických, psychických a sociálnych hodnôt. K základným hodnotám sociálnej práce patrí: telesná neporušenosť, zdravie, učenie, sloboda, autonómia, kontrola, kultúrna primeranosť,

sociálna spravodlivosť, nenásilnosť, sociálna hospodárnosť a ďalšie. Včasný charakter sociálnej práce možno vnímať ako posilňujúci autonómiu a integráciu starších ľudí do spoločnosti.

Komunitné plánovanie

Komunitné plánovanie je metóda, za pomoci ktorej je možné na úrovni obce plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám občanov. Je to otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov. Komunitným plánovaním sa hľadajú najlepšie riešenia pri poskytovaní sociálnych služieb.

V komunitnom plánovaní je dôraz kladený:

- na zapájanie všetkých, ktorých sa spracovávaná oblasť týka,
- na dialóg a vyjednávanie a
- na dosiahnutie výsledku, ktorý je prijatý a podporovaný väčšinou účastníkov.

Pri komunitnom plánovaní je potrebné zväžiť potreby občanov, potreby a možnosti poskytovateľov služieb a možnosti tých, ktorí poskytujú zdroje na napĺňanie potrieb komunity. *„Komunitné plánovanie nesporne umožňuje angažovať široký okruh zainteresovaných subjektov. Pri komunitnom plánovaní sa zapoja a úzko vytvoria spoluprácu aktívne zainteresované osoby o spoluobčanmi. Tieto subjekty tvoria tzv. „komunitnú triádu“.* Nimi sú:

- **prijímatelia sociálnych služieb** (občania, ktorí využívajú sociálne služby),
- **poskytovatelia sociálnych služieb** (verejní a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb, ktorí sociálne služby poskytujú, prevádzkujú, dodávajú klientom tieto služby),
- **zadávatelia sociálnych služieb** (miestna samospráva a štátna správa; sú zodpovední za zaistenie sociálnych služieb v danom území, t. j. obce, príp. kraja).

Ďalej je dôraz kladený na dialóg a vyjednávanie a súčasne na dosahovanie výsledkov, ktoré sú prijaté a podporované väčšinou účastníkov.

KPSS obce Ostrý Grúň je strednodobý strategický dokument, ktorého cieľom je:

- vytvoriť podmienky pre poskytovanie kvalitných a dostupných sociálnych služieb pre jednotlivé sociálne skupiny,
- vytvoriť podmienky na podporu komunitného rozvoja za účelom predchádzania vzniku, či zhoršovania nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov,
- podporovať trvalo udržateľný rozvoj obce.

KPSS je otvorený dokument, ktorý rieši základné fungovanie obce a dohliada na sociálnu starostlivosť zo zainteresovaných subjektov v tejto oblasti.

Dôvody pre použitie metódy Komunitného plánu sociálnych služieb:

- vytvorenie strategického dokumentu, ktorý výrazne uľahčí možnosti získavania finančných prostriedkov z vonkajších zdrojov pre rozvoj a skvalitnenie sociálnych služieb v obci,
- proces a jeho výsledky pomôžu zúčastneným vyrovnať sa s existujúcou právnou úpravou (zákon o sociálnych službách);
- KPSS slúži ako prostriedok pre optimalizáciu výdavkov v oblasti sociálnych služieb,
- zlepšenie informovanosti občanov a vzájomného pochopenia všetkých zúčastnených (aj transparentnosti činnosti obce i v ostatných obciach v rámci Kľakovského mikroregiónu). Zapojením užívateľov sociálnych služieb a verejnosti možno dosiahnuť udržateľnosť výsledkov práce.

1.2 Princípy a ciele komunitného plánovania obce Ostrý Grúň.

Plánovanie sociálnych služieb obce Ostrý Grúň je postavené na nasledovných princípoch:

- možnosť zapojenia všetkých, ktorých sa oblasť sociálnych služieb a s ňou súvisiacich prvkov a procesov dotýka,
- pravidelné zisťovanie skutočných potrieb obyvateľov obce (služby musia byť plánované tak, aby bolo možné vyhovieť aj individuálnym požiadavkám a potrebám cieľových skupín),
- preferovanie takých foriem sociálnych služieb, ktoré umožnia klientovi zostať v jeho prirodzenom sociálnom prostredí komunity,
- plánovanie takých služieb, ktoré budú kvalitné, dostupné a efektívne,
- medializácia a informovanosť komunity o procese a priebehu komunitného plánovania a jeho parciálnych výstupoch,
- spoločenská kontrola komunity (prostredníctvom pracovnej skupiny) nad realizáciou a naplňaním cieľov.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách so svojimi novelami s účinnosťou od 1.1.2018 sa zameriava na skvalitnenie poskytovaných služieb. Zavádza do praxe faktory

ovplyvňujúce kvalitu služieb a stanovuje poskytovateľom sociálnych služieb podmienky, ktoré musia dodržiavať.

Rokom 2018 nadobudli účinnosť dve novely zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Prvou z týchto novelizácií je zákon č. 331/2017 Z. z., ktorý čiastočne nadobudol účinnosť 30. decembra 2017, avšak jeho podstatnejšia časť sa svojej pôsobnosti dočkala v roku 2018. Zákon § 1 upravuje právne vzťahy pri poskytovaní sociálnych služieb, financovanie sociálnych služieb a dohľad nad poskytovaním sociálnych služieb.

Druhým zákonom, ktorý sa mení a dopĺňa zákon o sociálnych službách je zákon č. 351/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Novela zákona č. 331/2017 Z. z. o sociálnych službách doplnila a nanovo zaradila medzi súpis nepriaznivej sociálnej situácie aj ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti spoločensky sa začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z dôvodu straty bývania alebo ohrozenia stratou bývania. Cieľová skupina tejto sociálnej služby je širšia a špecifickejšia oproti fyzickým osobám nachádzajúcim sa v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu, že nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb. Nová právna úprava vymedzuje odborného zamestnanca v previazanosti na vykonávanie alebo riadenie vykonávania odbornej činnosti podľa § 16 zákona, alebo na vykonávanie špecifických činností priamo orientovaných na prijímateľa sociálnej služby, ktoré tento zákon upravuje v § 61 ods. 9 a ktorými sú liečebno-výchovná starostlivosť, psychologická, či špeciálno-pedagogická starostlivosť a ktoré sú realizované v záujme uspokojovania špecifických individuálnych potrieb cieľových skupín prijímateľov sociálnej služby.

Od 1. januára 2018 nadobudol účinnosť okrem novely aj zákon č. 351/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia aj niektoré články v zákonoch a niektoré zákony týkajúce sa právnej úpravy poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti v zariadeniach sociálnych Z dôvodu vyššie uvedených zmien v zákonoch o sociálnych službách za najvýznamnejšie činitele ovplyvňujúce kvalitu poskytovaných služieb v obci Ostrý Grúň považujeme nasledovné:

- zavedenie štandardov do sociálnych služieb,
- individuálna práca s prijímateľom, tvorba individuálnych plánov rozvoja osobnosti,
- deinštitucionalizácia, zotrvanie občana v jeho prirodzenom rodinnom prostredí,
- zvyšovanie kapacít zariadení sociálnych služieb, domovov pre seniorov v regióne,
- stanovenie počtu odborných zamestnancom na počet prijímateľov,
- zavedenie programu supervízie,
- prijímanie kvalifikovaného personálu do sociálnych služieb s dôrazom na celoživotné vzdelávanie,
- zákaz používania prostriedkov netelesného a telesného obmedzenia,
- poskytovanie iných služieb na zvýšenie kvality služieb,
- tvorba komunitných plánov a koncepcií rozvoja sociálnych služieb v regióne,
- zavedenie systému manažérstva kvality,
- budovanie komunitného centra, penziónu- denného stacionáru pre seniorov v budúcnosti a to v rámci Kľakovského regiónu,

K základným kritériám a cieľom obce Ostrý Grúň pre určenie kvality sociálnych služieb je poskytovanie takých služieb, ktoré udržujú, podporujú, umožňujú, rozvíjajú fungovanie užívateľa v prirodzenom rodinnom prostredí a v prirodzenej sieti sociálnych vzťahov. Jedná sa o také sociálne služby, ktoré preferujú jeho zotrvanie v komunite napr. tým, že sociálna služba „ide“ za jej užívateľom, je zameraná na sanáciu sociálneho prostredia a v nevyhnutných prípadoch (ak občan nemá inú možnosť iba užívať služby mimo prirodzeného prostredia) garantuje minimálny zásah do jeho sociálnych väzieb a napomáha mu v návrate do komunity. Obec Ostrý Grúň má zámer z hľadiska kvality preferovať v budúcnosti terénne opatrovateľské služby, prípadne i ambulantly služby.

Nová legislatíva v sociálnej oblasti, konkrétne zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách platný od 1.1.2018 kladie zvýšené nároky na profesionalitu a taxatívne stanovuje kvalifikačné predpoklady pre pracovníkov v priamom kontakte s prijímateľom. Kľúčovým zamestnancom v priamom kontakte s prijímateľom je sociálny pracovník, ktorý by mal spĺňať podmienku absolvovania minimálne bakalárskeho štúdia v odbore sociálna práca.

1.3 Úlohy a kompetencie obce v zmysle novely zákona o sociálnych službách

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sa dotýkajú aj *oblasti sociálnych služieb*. Poskytovateľom sociálnej služby je za podmienok ustanovených zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom (ďalej len „verejný poskytovateľ sociálnej služby“) a iná osoba (ďalej len „neverejný poskytovateľ sociálnej služby“).

Vyšší územný celok je poskytovateľom sociálnej služby, len ak poskytuje základné sociálne poradenstvo.

Neverejný poskytovateľ sociálnej služby môže byť aj cudzinec, ktorý občanom štátu Európskeho hospodárskeho priestoru a má registrovaný trvalý pobyt na území SR podľa osobitného predpisu, alebo môže byť ním fyzická osoba, ktorá je cudzinec a nie je občanom štátu Európskeho hospodárskeho priestoru, ak má povolenie na prechodný pobyt alebo trvalý pobyt na území SR podľa osobitného predpisu. Neverejným poskytovateľom sociálnej služby môže byť aj právnická osoba so sídlom mimo územia SR, ktorej organizačná zložka má sídlo na území SR, ale aj rodinný príslušník podľa odseku 2 písm. d) a e) zákona, kde je uvedené že ňou môže byť aj manžel, manželka, rodičia a nezaopatrené deti. Platí tu zásada rovnakého zaobchádzania pri poskytovaní sociálnych služieb.

Obec a vyšší územný celok v rozsahu svojej pôsobnosti má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb. Ak má fyzická osoba záujem o poskytovanie sociálnej služby, alebo o zabezpečovanie sociálnej služby uvedenej v § 34 až 41 s finančnou podporou poskytovania tejto sociálnej služby z verejných prostriedkov za podmienok ustanovených týmto zákonom, doručí obci alebo vyššiemu územnému celku v rozsahu ich pôsobnosti písomnú žiadosť o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby, ktorá obsahuje meno a priezvisko fyzickej osoby, ktorej sa má poskytovať sociálna služba, dátum narodenia a adresu jej pobytu, názov poskytovateľa sociálnej služby a miesto poskytovania sociálnej služby, druh sociálnej služby a formu sociálnej služby, predpokladaný deň začatia poskytovania sociálnej služby a čas poskytovania sociálnej služby a právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu, ak bolo vydané. Obec v rozsahu svojej pôsobnosti

fyzickej osobe, ktorá žiada o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby poskytne sociálnu službu, ak je zapísaná do registra poskytovateľov sociálnych služieb, alebo zabezpečí poskytovanie sociálnej služby u poskytovateľa sociálnej služby zapísaného do registra.

Ak fyzická osoba má vydané právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu, tak obec v rozsahu svojej pôsobnosti poskytne fyzickej osobe službu alebo zabezpečí poskytovanie sociálnej služby uvedenej v § 34 až 41 podľa poradia na základe vopred určených a zverejnených podrobností vedenia tohto poradia, ak odsek 6 neustanovuje inak.

Ak ide o sociálnu službu v zariadení, obec môže poskytnúť poskytovanie sociálnej služby podľa odsekov 2 a 3 vo svojom územnom obvode.

Obec v rozsahu svojej pôsobnosti poskytne alebo zabezpečí poskytovanie sociálnej služby osobe bezodkladne, ak je jej život alebo zdravie vážne ohrozené, ak fyzická osoba nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, alebo ak fyzická osoba nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, alebo ak je osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa osobitného predpisu. Obec zabezpečí poskytovanie sociálnej služby a to tak, že preukázateľným spôsobom požiada budúce poskytovateľa sociálnej služby o poskytovanie tejto sociálnej služby.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a noviel zákona o sociálnych službách dáva obci tieto hlavné kompetencie a úlohy:

Podľa § 80 zákona č. 448/2008 Z. z. – obciam vyplývajú povinnosti.

Obec:

- a) vypracúva, schvaľuje KPSS vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári a pri odkázanosti na opatrovateľskú službu.

Obec poskytuje, alebo zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári a to osobám ktoré sú odkázané na sociálnu

pomoc v núdzi, prípadne koná v prípade podpory rodiny s deťmi, prepravnej, opatrovateľskej služby, koná odkázaní na sociálnu službu v zariadení podporovaného bývania a pod. Miestna príslušnosť obce podľa § 92 odsekov 2 a 3 spravuje podľa miesta poskytovania sociálnej služby poskytovateľom sociálnej služby, spracováva osobné údaje v rozsahu potrebnom na rozhodovanie v konaní a pri vyhotovení posudku o odkázanosti, alebo v prípade poskytovania sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou. Obec vedie potrebnú evidenciu podľa § 80 písm. q).

Obec je povinná zabezpečovať odľahčovaciu službu, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, poskytovať základné sociálne poradenstvo, obec môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby a to podľa § 12, uzatvára zmluvu o poskytovaní sociálnej služby, o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a schvaľuje i finančný príspevok potrebný na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby.

Obec zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu s ambulatnou sociálnou službou, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár.

Obec môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona, môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78 a ods. 4 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu¹ a obec kontroluje hospodárenie ako sa nakladá s finančným príspevkom. Obec tiež kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie, vedie evidenciu posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, vedie evidenciu rozhodnutí podľa písmena c), evidenciu prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode, vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu, poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov. Obec uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu. Obec môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d).

1.4 Účastníci procesu komunitného plánovania

Do procesu komunitného plánovania sociálnych služieb v obci Ostrý Grúň boli zapojení zástupcovia z prostredia poskytovateľov sociálnych služieb.

Podmienkou úspešného procesu plánovania bola vzájomná spolupráca všetkých zúčastnených a dotknutých prvkov a subjektov. Spolupráca riadenia plánovacích a realizačných procesov môže priniesť nezanedbateľné profity, hlavne z vonkajších zdrojov. Členovia pracovnej skupiny riešili jednotlivé oblasti ako celok – tak, ako sú identifikované potreby užívateľov.

Užívateľom služieb je obyvateľ komunity – obce Ostrý Grúň. Dostatočná komunikácia a spolupráca medzi subjektmi v pracovnej skupine i v celej organizačnej štruktúre plánovania, či už pri tvorbe alebo realizácii vytvára hlavný predpoklad pre rozvoj sociálnych služieb a úspešného naplnenia vytýčených cieľov rozvoja.

Účastník KP	
Zadávatel'	Obec Ostrý Grúň- rozhoduje o potrebe tvorby KP a schvaľuje výstupy. Je hlavným garantom a koordinátorom realizácie.
Autori	Občania- obyvatelia priamo svojimi podnetmi a návrhmi, ale aj prostredníctvom miestnych záujmových, profesijných združení a organizácií, všetky subjekty komunity, ktoré sú nejakým spôsobom zainteresované v oblasti sociálnych služieb a majú záujem a vôľu sa k nej vyjadriť.
Spracovatelia	Pracovná skupina KP- plní úlohu odborného garanta spracovania a zároveň vystupuje ako subjekt zabezpečujúci logistiku a administratívu spracovania, zabezpečuje aj facilitačnú funkciu, t.j. prístup ku spoločenskému konsenzu komunity a prijať ho všetkými účastníkmi.
Realizátori	Dotknuté subjekty komunity podľa prijatých úloh komunitného plánu a realizačných nástrojov.
Užívatelia	Občania – obyvatelia komunity, pripomienkujú výstupy, vyjadrujú svoju spokojnosť, nespokojnosť s formou, mierou a obsahom realizácie a fungovania výstupov a ich prvkov v sociálnej praxi

1.5 Fázy komunitného plánovania

- proces prípravy návrhu pre aktualizovanie Komunitného plánu sociálnych služieb (september 2018)
- analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb, analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb (september 2018)
- určenie vízie, cieľov a priorít v sociálnej oblasti a rozpracovanie opatrení a aktivít (október 2018)
- pripomienkovanie návrhu KPSS (október - november 2018)
- zapracovanie pripomienok, finalizácia Komunitného plánu sociálnych služieb a

jeho schválenie obecným zastupiteľstvom (do 31.12.2018)

- monitoring, vyhodnotenie a aktualizácia Komunitného plánu sociálnych služieb (priebežne podľa potreby 2018 – 2023).

1.6 Legislatívny rámec komunitného plánu sociálnych služieb

V zmysle ustanovenia § 82 ods.1 zákona o sociálnych službách, obec Ostrý Grúň má záujem vytvárať podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa novelizovaného zákona z obdobia 1.1.2018, bude sa zameriavať na komunitnú prácu a to za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov. V súvislosti so zákonom a v súlade s ustanovením § 83 ods.1 zákona o sociálnych službách obec vypracováva nový aktualizovaný Komunitný plán sociálnych služieb v spolupráci s inými poskytovateľmi ako aj prijímateľmi sociálnych služieb v jej územnom obvode.

Komunitný plán vychádza najmä zo zákona o sociálnych službách, no pri jeho tvorbe a následnej aplikácii v praxi nie je možné z procesu jeho tvorby vylúčiť súvisiace právne predpisy v oblasti sociálnej starostlivosti o občanov. Vyšší územný celok vypracúva koncepciu rozvoja sociálnych služieb v spolupráci s inými poskytovateľmi sociálnych služieb v územnom obvode a s prijímateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode.

Obec vypracúva a schvaľuje KPSS i na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky na ich zabezpečenie.

Obec rieši všetky potrebné náležitosti najmä čo sa týka i zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi, zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, ako aj zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Obsahová štruktúra komunitného plánu je daná zákonom o sociálnych službách v zmysle v ustanovení § 83 ods.5 a je v návrhu zohľadnená a zapracovaná. Materiál je otvorený a svojou štruktúrou riešený tak, aby bolo možné kedykoľvek do neho zapracovať prípadné zmeny alebo nové poznatky.

Sociálne služby v SR sa od roku 2009 poskytujú v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2009 (s výnimkou

vybraných ustanovení zákona, ktoré mali nadobudnúť účinnosť 1. januára 2011 a ďalších noviel, ktoré nadobudli svoju účinnosť v roku 2018). Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách prvýkrát v samostatnom právnom predpise upravujú právne vzťahy a podmienky poskytovania sociálnych služieb, ktorých cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii, zvyšovať sociálne služby v sociálnej starostlivosti a ostatnými činnosťami a to svojimi vyššie spomínanými novelami, ktoré sa ustanovili v roku 2018.

Za nepriaznivú sociálnu situáciu sa považuje stav sociálnej núdze fyzickej osoby, rodiny a komunity, v ktorom sa táto osoba, rodina, komunita nachádza z dôvodu, že nemá zabezpečené základné životné potreby, pre svoje životné návyky, pre spôsob života, pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, pre dovŕšenie dôchodkového veku, pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo z dôvodu, že sa stala obeťou obchodovania s ľuďmi.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách upravuje aj vzdelávanie v sociálnych službách a udeľovanie akreditácie na vykonávanie vzdelávacích programov a odbornej činnosti. Sociálne služby podľa tohto zákona sa poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že sú tieto činnosti pri uvedených službách taxatívne vymedzené.

Poskytovateľ môže vykonávať aj iné činnosti, ktoré zvýšia kvalitu sociálnej služby. Sociálne služby sú službami verejného záujmu a sú poskytované bez dosiahnutia zisku. Zákon však umožňuje aj poskytovanie sociálnych služieb v rámci živnosti alebo podnikania, t. j. na báze zisku.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené, a to na sociálne služby krízovej intervencie, sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií a podporné služby.

S účinnosťou od 1. januára 2014 bola lekárska posudková činnosť nahradená zdravotnou posudkovou činnosťou. Bola zriadená na sociálnu posudkovú činnosť a na účely poskytovania sociálnej služby pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, na základe ktorej sa určuje odkázanosť fyzickej osoby na sociálnu službu.

Právna úprava rieši poskytovanie zdravotnej starostlivosti v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb priamo sestrami, t. j. zamestnancami týchto zariadení a zároveň upravuje poskytovanie sociálnej služby v zdravotníckom zariadení ústavnej starostlivosti. Nová právna úprava viditeľne okresala doterajšie znenie ustanovenia § 22 a to ošetrovateľskú starostlivosť v zariadeniach podľa § 35, § 36, § 38 a § 39, podmienky jej poskytovania, rozsah a podmienky úhrady ošetrovateľskej starostlivosti a uzatváranie zmlúv o poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti, ktoré upravujú osobné predpisy. Tieto úpravy sa týkajú zariadení: zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, domovov sociálnych služieb a špecializovaných zariadení.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách pri registrácii zrovnoprávňuje poskytovateľov sociálnych služieb nakoľko tieto môže poskytovať len poskytovateľ zapísaný do registra poskytovateľov sociálnych služieb.

V osobitnej časti zákona je upravené financovanie neverejných poskytovateľov za splnenia zákonom stanovených podmienok. Pri vybraných druhoch sociálnych služieb sa ustanovuje povinnosť obce alebo vyššieho územného celku, v závislosti od ich pôsobnosti, poskytovať neverejnému poskytovateľovi vo vopred dohodnutom rozsahu finančné prostriedky vo forme finančného príspevku pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby vo výške stanovenej v prílohe zákona a finančného príspevku na prevádzku, ak ho požiadali o zabezpečenie tejto sociálnej služby. Zavádza sa viacúrovňové plánovanie – koncepcie rozvoja sociálnych služieb na úrovni samosprávneho kraja a komunitné plány na úrovni miestnej samosprávy.

Komunitné plány sociálnych služieb obcí a koncepcie rozvoja sociálnych služieb vyšších územných celkov vychádzajú z národných priorít rozvoja sociálnych služieb vypracovaných a zverejnených MPSVR SR s cieľom plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám fyzických osôb a vychádzali z analýzy skutkového stavu poskytovania sociálnych služieb. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách upravuje výkon dohľadu nad dodržiavaním tohto zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov pri poskytovaní sociálnych služieb, ktorý vykonáva MPSVR SR.

Nízkoprahovú sociálnu službu možno poskytovať pre deti a rodinu v nepriaznivej sociálnej situácii podľa § 2 ods. 2 písm. b) a jej rodine a to v rámci sociálneho poradenstva, sociálnej rehabilitácie a preventívnej aktivity.

V zariadení núdzového bývania sa poskytuje ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo, utvárajú sa podmienky na prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín, podmienky na vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, na upratovanie, pranie, údržbu bielizne a šatstva, alebo prostredie pre záujmovú činnosť. Služba včasnej intervencie sa poskytuje dieťaťu do 7 rokov jeho veku, ak je jeho vývoj ohrozený z dôvodu zdravotného postihnutia a rodine tohto dieťaťa sa poskytuje sociálne poradenstvo a preventívna aktivita.

Sociálne služby sa týkajú aj riešení nepriaznivej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, alebo nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku. Okrem iného sa poskytuje opatrovateľská služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej osoby a ktorej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3, prepravná služba, sprievodcovská služba a predčitateľská služba, tlmočnická služba, sprostredkovateľská služba tlmočnickej služby, alebo sociálna služba je poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím ako sprostredkovanie osobnej asistencie.

Posudková činnosť na účely poskytovania sociálnej služby je obsiahnutá § 48. Rozoznáva sa zdravotná a sociálna posudková činnosť. Posudkovou činnosťou sa zisťuje odkázanosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím., alebo fyzickej osoby s nepriaznivým zdravotným stavom, ktorý je odkázaný na sociálnu službu. Zdravotnú posudkovú činnosť posudzuje zdravotnícky pracovník, ktorý spolupracuje so sociálnym pracovníkom obce alebo vyššieho územného celku tak, aby výsledky posúdenia podľa odseku 10 neboli v rozpore s výsledkami sociálnej posudkovej činnosti podľa § 50 ods. 7. Sociálne služby poskytujú podporné služby a to odľahčovaciu službu, alebo sociálne poradenstvo v dennom centre, alebo sociálna služba sa zameriava na podporu samostatnosti, nezávislosti a sebestačnosti a to u osoby, ktorá nie je schopná sama o seba postarať sa v domácnosti, alebo zapojiť sa do normálneho pracovného života.

Poskytovateľ sociálnej služby uvedený v § 3 ods. 3 a 5 môže poskytovať sociálne služby len na základe zápisu do registra, ktorý vedie vyšší územný celok; to sa nevzťahuje na poskytovanie základného sociálneho poradenstva ako samostatnej odbornej činnosti obcou alebo vyšším územným celkom. Osoba, ktorá žiada o zápis do registra musí byť osoba bezúhonná, musí byť štatutárnym orgánom právnickej osoby, ktorá žiada o zápis do registra, musí byť osoba bezúhonná, spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu a osoba odborne spôsobilá na poskytovanie sociálnej služby.

Verejný poskytovateľ sociálnej služby určuje sumu úhrady za sociálnu službu, spôsob jej určenia a platenia zmluvou podľa § 74 ods. 7 písm. h.). Ekonomicky oprávnené náklady podľa odsekov 2 a 3 sú náklady poskytovania sociálnej služby na činnosti vedené v § 16 až 18, ktoré je pre poskytovaný druh sociálnej služby povinný vykonávať, zabezpečovať ich vykonávanie alebo utvárať podmienky na ich vykonávanie. Poskytovateľ sociálnej služby poskytuje sociálnu službu na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby (viď. § 74). Tretia hlava zákona o sociálnej starostlivosti v § 75 uvádza, že obec je povinná poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk. Obec je povinná poskytovať aj finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy, pri poskytovaní sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, ak o poskytnutie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby požiadal vyšší územný celok a poskytuje sociálnu službu v zariadení, ktorým je útulok, domov na pol ceste, zariadenie núdzového bývania, zariadenie podporovaného bývania, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, alebo ak sa jedná o tlmočnicku službu, sociálnu službu v integračnom centre a pod. V súlade so zákonom o sociálnych službách obec vypracúva a schvaľuje KPSS a to na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode.

1.7 Prínos komunitného plánovania sociálnych služieb

Prínosom komunitného plánovania sociálnych služieb je:

- zapojenie všetkých účastníkov systému sociálnych služieb (užívateľov, poskytovateľov, objednávateľov) do prípravy a uskutočňovania plánu sociálnych služieb a zvýšenie podielu občanov na rozhodovacom procese o spôsobe ich zabezpečenia, zvýšenie miery zapojenia občanov do diania v meste, zvyšovanie dostupnosti a kvality sociálnych služieb a rozšírenie ich ponuky,
- zabezpečenie toho, aby sociálne služby zodpovedali zisteným miestnym potrebám, reagovali na miestne odlišnosti,
- zvyšovanie efektivity investovaných finančných prostriedkov,
- rozširovanie potrebných sociálnych služieb a ich kvality,
- podporovanie dialógu a spolupráce medzi obyvateľmi, zvyšovanie pocitu

príslušnosti ku komunite, získavanie nových ľudských a materiálnych zdrojov.

Nový systém plánovania rozvoja sociálnych služieb v obci Ostrý Grúň bude predovšetkým:

- **komunitný** - v centre sociálnych služieb je klient so svojimi potrebami, ktorý sa v procese mení z pasívneho príjemcu a objektu poskytovania sociálnych služieb na aktívny subjekt a rovnocenného partnera vo vzťahu k poskytovateľovi sociálnych služieb,
- **dostupný** - rešpektujúci možnosti komunity a potenciálnych klientov vo využívaní sociálnych služieb z hľadiska finančného, lokalitného a časového,
- **progresívny** - sociálne služby budú podliehať najnovším trendom, novým poznatkom vedy a výskumu, teórie a praxe v sociálnej oblasti,
- **flexibilný** - systém bude pružne reagovať na pôsobenie objektívnych vnútorných a vonkajších zmien,
- **komplexný a autonómny** – poskytované druhy sociálnych služieb budú reagovať na všetky sociálne udalosti a situácie klientov,
- **efektívny** - primeraná rovnováha zdrojových vstupov a účelnosti ich využitia,
- **integrovaný** - integrácia do sociálneho systému komunity a kompatibilita s ostatnými subsystémami,
- **transparentný** - zrozumiteľnosť a prehľadnosť s dobrou komunikáciou všetkých zainteresovaných,
- **univerzálny** - ciele sociálnych služieb budú kompatibilné vo vzťahu k cieľovým skupinám a bude ich môcť využívať čo najširší okruh sociálnych skupín komunity.

1.8 Cieľové skupiny komunitného plánovania

Cieľovými skupinami sú:

- *seniori, čiže obyvatelia v postproduktívnom veku (najmä starší viac ako 60 rokov),*
- *občania so zdravotným postihnutím, ako aj rodiny, v ktorých žijú,*
- *sociálne ohrozené deti a mládež,*
- *rodiny a matky s deťmi,*
- *občania so sociálnymi a spoločenskými problémami,*

1.9 Obsah Komunitného plánu sociálnych služieb

Obsahom Komunitného plánu sociálnych služieb je :

- *analýza sociologických a demografických údajov,*
- *analýza požiadaviek prijímateľov a požiadaviek ďalších obyvateľov na rozvoj sociálnych služieb,*
- *analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb,*
- *určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb,*
- *časový plán realizácie KPSS*
- *monitoring- spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb.*

2 NÁRODNÉ PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 (ďalej len „Národné priority“) predstavujú nástroj štátnej politiky na smerovanie a prezentovanie východiskových systémových záujmov, úloh a podporných opatrení vlády SR v oblasti sociálnych služieb, sú vypracované v súlade s pôsobnosťou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ako ústredného orgánu štátnej správy Slovenskej republiky pri poskytovaní sociálnych služieb ustanovenou § 79 ods. 1 písm. a) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách“) a v súlade so Stratégiou deinstitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v SR (2011). Národné priority reagujú na aktuálne výzvy sociálnej pomoci občanom, ku ktorým patrí predovšetkým rozvoj rôznorodých služieb starostlivosti na komunitnej úrovni, vrátane potreby modernizácie sociálnych služieb. Potvrďuje sa nimi zároveň hlavné poslanie sociálnych služieb, ktorým je podpora začleňovania ľudí do spoločnosti, sociálna súdržnosť, smerovanie k službám poskytovaným na komunitnej úrovni a rozvinutie ich potenciálu v oblasti zamestnanosti. Sociálne služby sa tak stávajú neoddeliteľnou súčasťou plnenia cieľov Stratégie Európa 2020. Národné priority reflektujú aktuálnu situáciu poskytovania sociálnych služieb v Slovenskej republike, predovšetkým nedostatok kapacity sociálnych služieb poskytovaných v prirodzenom (domácom a komunitnom) prostredí občanov, potrebu zabezpečenia udržateľnosti financovania sociálnych služieb a rozvoja ich kvality. Vychádzajú z potrieb identifikovaných v národnom i európskom

kontexte, s akcentom na dostupnosť a prístupnosť sociálnych služieb a ich dlhodobú finančnú udržateľnosť a efektívnosť.

Sociálne služby sú súčasťou verejných politík, v ktorých sa jednoznačne presadzuje ľudsko-právny rozmer a orientácia na potreby a preferencie ich prijímateľov a prijímateľiek. Občania v dôsledku ich nepriaznivej sociálnej situácie odkázaní na verejné, osobitne sociálne služby, si začínajú uplatňovať svoje práva na slobodný a nezávislý život s podporou spoločnosti na rovnakom základe. Dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd je základným pilierom všetkých dokumentov, na ktorých sa zhodlo medzinárodné spoločenstvo štátov: Dohovor OSN o právach dieťaťa, Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, Európska sociálna charta (v jej revidovanom znení). Medzi ďalšie dôležité medzinárodné a národné dokumenty, na ktorých stavia tento materiál sú: Charta základných práv EÚ, Európska charta rodinne opatrujúcich osôb, Európska charta práv a zodpovednosti starších ľudí odkázaných na dlhodobú starostlivosť, Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 – 2016, Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020 a Národný akčný plán na elimináciu a prevenciu násillia na ženách 2014 – 2019.

Národné priority majú ambíciu zachytiť všetky kľúčové trendy v rozvoji sociálnych služieb 21. storočia pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii odkázaných na pomoc a podporu inej 3 osoby, či pre jednotlivcov a rodiny, ktoré sa náhle ocitli v nepriaznivej (krízovej) životnej situácii a potrebujú pomoc. Ich príprava, prijatie, no najmä následná realizácia si vyžaduje dosiahnutie zhody všetkých zainteresovaných strán. Ide o zodpovedanie zásadných otázok, osobitne: Aké zmeny plánovať v štruktúrovaní ponuky služieb pre obyvateľov a akým spôsobom ich realizovať? Na základe čoho vybaviť dané územie potrebnými službami? Ako účelne a hospodárne sieťovať jednotlivé služby v záujme dosiahnutia čo najkomplexnejších a najefektívnejších ponúk pre uspokojenie potrieb ľudí? Národné priority predstavujú výsledok spolupráce všetkých dôležitých aktérov. Širšia pracovná skupina, ktorá dokument pripravovala, bola zložená zo zástupcov obcí, samosprávnych krajov, organizácií zastupujúcich prijímateľov i poskytovateľov sociálnych služieb, rovnako bol zastúpený vedecko-výskumný sektor. V rámci jeho prípravy bola vypracovaná SWOT analýza situácie v sociálnych službách, ktorá okrem iného identifikovala potrebu viacerých zásadných zmien v oblasti sociálnych služieb, osobitne v oblasti posudzovania odkázanosti na sociálne služby, proces prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť, v oblasti financovania sociálnych služieb a rozvoja nových komunitných služieb. Už v súčasnosti sa ukazuje, že dosiahnutie

takýchto zásadných zmien sa nezaobíde bez spracovania dokumentu , akým je Strategický rámec rozvoja sociálnych služieb do roku 2030 v SR. Tento materiál vypracuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (MPSVaR SR). Bude stanovovať dlhodobé ciele rozvoja sociálnych služieb v SR, ktoré budú tiež východiskom pre legislatívne úpravy právnych vzťahov pri poskytovaní sociálnych služieb a pre zabezpečenie udržateľného financovania sociálnych služieb, vrátane vytvorenia takých finančných podmienok, ktoré budú motivovať a podporovať rozvoj a zavádzanie komunitných sociálnych služieb. Vytvorenie takéhoto Strategického rámca bude súčasne nadväzovať na ďalšie kľúčové strategické dokumenty a rámce, osobitne pre oblasť rozvoja zdravotnej starostlivosti a inkluzívneho vzdelávania pre znevýhodnené skupiny obyvateľov. Iba v rámci medzisektorových strategických prienikov bude možné holisticky pristupovať k riešeniu nepriaznivej životnej situácie jednotlivcov a rodín v rozličných druhoch sociálnych rizikových situácií. Ďalším významným nástrojom na dosahovanie požadovaných zmien bude naštartovanie a plnohodnotná implementácia systému hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb. Systém reaguje na trendy uplatňované v rámci EÚ a na dodržiavanie medzinárodných záväzkov SR v ľudsko-právnej oblasti. MPSVaR SR sa v súlade s kompetenciami stanovenými v zákone o sociálnych službách zameria na podporu poskytovateľov sociálnych služieb smerom k vytváraniu adekvátnych personálnych, prevádzkových a finančných podmienok výkonu hodnotenia, na vypracovanie metodického pokynu v oblasti hodnotenia a na vyškolenie hodnotiteľov/liek pre túto špecifickú kompetenciu.

2.1 Ciele národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020

Cieľom Národných priorít je pozitívne ovplyvniť rozvoj sociálnych služieb na Slovensku v rokoch 2015 –2020 cestou formulovania základných priorít tohto rozvoja, predpokladov na dosiahnutie týchto priorít a merateľných ukazovateľov na posudzovanie ich splnenia. Predpokladá sa, že národné priority si následne obce, mestá a samosprávne kraje rozpracujú vo svojich koncepčných a plánovacích dokumentoch. Na základe dôslednej analýzy stavu poskytovaných sociálnych služieb, rovnako požiadaviek a potrieb ich prijímateľov a prijímateľiek, si stanovujú ciele a priority, následne úlohy a opatrenia rozvoja sociálnych služieb vo svojom územnom obvode na najbližšie obdobie.

Špecifickými cieľmi Národných priorít je:

1. zabezpečiť realizáciu práva občana na poskytovanie sociálnej služby so zohľadnením ľudsko-právneho a nediskriminačného prístupu a s dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti.

Ďalej cieľmi je:

- zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity,
- zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby v segregovaných lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- zvýšiť dostupnosť komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluže,
- deinštitucionalizovať sociálne služby ,
- presadiť princíp integrovanej dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti,
- zaviesť systém zabezpečenia a hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Predpokladá sa, že národné priority si následne obce, mestá a samosprávne kraje rozpracujú vo svojich koncepcných a plánovacích dokumentoch. Na základe dôslednej analýzy stavu poskytovaných sociálnych služieb, rovnako požiadaviek a potrieb ich prijímateľov a prijímateľiek, si stanovujú ciele a priority, následne úlohy a opatrenia rozvoja sociálnych služieb vo svojom územnom obvode na najbližšie obdobie.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority do roku 2020

- Zvýšiť percento počtu druhov sociálnych služieb a ich kapacity na komunitnej úrovni.
- Zvýšiť percento počtu zariadení sociálnych služieb , ktoré poskytujú sociálnozdravotnú starostlivosť.

2. Podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť.

V snahe zabezpečiť kontinuitu a efektivitu poskytovaných sociálnych služieb a súčasne v snahe podporiť zotrvanie ľudí odkázaných na pomoc čo najdlhšie v ich prirodzenom rodinnom prostredí vytvára proces deinštitucionalizácie sociálnych služieb na Slovensku jednou z kľúčových priorít. Vláda SR schválila dňa 30. 11. 2011 Stratéziu deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti (ďalej len „Stratégia DI“). Základným zámerom deinštitucionalizácie v SR je vytvorenie

a zabezpečenie podmienok pre nezávislý a slobodný život všetkých občanov odkázaných na pomoc spoločnosti, v prirodzenom sociálnom prostredí komunity, prostredníctvom komplexu kvalitných služieb vo verejnom záujme. Národná priorita je zameraná na vytvorenie podmienok pre nezávislý život mladých a dospelých osôb so zdravotným postihnutím, a to formou prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť.

Predpoklady na dosiahnutie priority

- Podporovať a budovať vybrané druhy terénnych, ambulantných a pobytových služieb na komunitnej úrovni posilňujúcich nezávislý život (napr. zariadenie podporovaného bývania, podpora samostatného bývania), čo predpokladá ukončenie poskytovania pôvodných pobytových sociálnych služieb inštitucionálneho charakteru
- Podporiť a budovať ambulantné a terénne sociálne služby tak, aby prijímatelia/čky celoročných pobytových služieb mohli opustiť pôvodné pobytové zariadenia.
- Zvýšiť informovanosť odborníkov/čok a verejnosti prostredníctvom cielených kampaní o zámeroch a procese prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť. Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority do roku 2020.
- Zvýšiť percentuálny podiel vybraných druhov pobytových služieb na komunitnej úrovni, ako modernej alternatívy za doposiaľ poskytované pobytové sociálne služby inštitucionálneho charakteru.
- Zvýšiť percentuálny podiel vybraných druhov ambulantných a terénnych sociálnych služieb na komunitnej úrovni.
- Realizovať viacročnú kampaň zameranú na zvyšovanie povedomia odbornej i laickej verejnosti o deinštitucionalizácii a o rozvoji komunitne organizovaných sociálnych služieb ako verejnej priority.

3. Podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrúvajúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.

Národná priorita je zameraná na rozvoj a dostupnosť takých sociálnych služieb, ktoré prispievajú k odstraňovaniu sociálnych bariér a sociálneho vylúčenia, k zmierneniu nepriaznivej sociálnej situácie, pomáhajú predchádzať jej prehĺbovaniu, a to so zameraním na priestorovo segregované lokality s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby. Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že sociálne služby zamerané na cieľovú skupinu osôb, ktoré zotrúvajú v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby, nie sú

poskytované v dostatočnom rozsahu, druhovosti poskytovaných služieb a ani ich kapacite. Cieľová skupina danej priority podlieha viacnásobnému znevýhodneniu a sociálnemu vylúčeniu, čoho dôsledkom je zvýšená miera ohrozenia. Pre cieľovú skupinu vzniká teda zvýšená potreba sociálnych služieb, ku ktorým má však práve táto cieľová skupina sťažený prístup. Pre dosiahnutie tejto priority je potrebné zintenzívniť spoluprácu medzi zástupcami štátnej správy, s úradom splnomocnenca vlády pre rómske komunity, regionálnej a lokálnej samosprávy a poskytovateľmi sociálnych služieb k rozvoju a poskytovaniu sociálnych služieb za účelom odstraňovania marginalizácie a jej dôsledkov, využiť potenciál cirkví a náboženských spoločenstiev motivovať obyvateľov MRK k sociálnej inklúzií.

Predpoklady na dosiahnutie priority

- Podporiť rozvoj a posilniť využívanie dostupných sociálnych služieb v obciach, ktoré majú priestorovo segregované lokality s prítomnosťou koncentrovanej a generácie reprodukovanej chudoby Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority do roku 2020
- Zvýšiť percentuálne zastúpenie vybraných druhov sociálnych služieb a ich kapacít (najmä sociálnych služieb krízovej intervencie, podporných služieb, terénnych programov a ďalších opatrení) poskytovaných v priestorovo segregovaných lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generácie reprodukovanej chudoby.

Požiadavka zvyšovania kvality sociálnych služieb v SR reaguje na trendy uplatňované v rámci EÚ a na dodržiavanie medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v ľudskoprávnej oblasti. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách vo svojej novele určuje v prílohe č. 2. „*Podmienky kvality poskytovanej sociálnej služby.*“

Zákonom stanovené podmienky kvality poskytovanej sociálnej služby sa orientujú na prijímateľa sociálnych služieb a jeho podporu tak, aby boli v čo najväčšej možnej miere zohľadňované jeho individuálne potreby a preferencie pri poskytovaní sociálnej služby.

Cieľom tejto priority je podpora a implementácia podmienok kvality zo strany zriaďovateľov a poskytovateľov sociálnych služieb. Predpokladom na zabezpečenie tejto priority je potrebné zo strany ministerstva zaviesť a systematicky implementovať systém hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb, vytvoriť metodiku na hodnotenie podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb a vyškolit' hodnotiteľov podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Predpoklady na dosiahnutie priority:

- Podporovať u poskytovateľov sociálnych služieb podmienky pre napĺňanie ľudsko-právnych, procedurálnych, personálnych a prevádzkových aspektov kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority do roku 2020

- 60 percent hodnotených poskytovateľov sociálnych služieb spĺňa podmienky kvality výborne, alebo spĺňa veľmi dobre.

3 PRÁVNÝ RÁMEC POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V SR

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR pristúpilo už v roku 2008 k zásadným zmenám pri poskytovaní sociálnych služieb v SR. Prijatím viacerých noviel v zákone o sociálnych službách, s účinnosťou od 1. januára 2018 sa stanovili ďalšie nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. Zákon o sociálnych službách nanovo upravuje právne vzťahy a podmienky poskytovania sociálnych služieb. Cieľom komunitného rozvoja, komunitnej práce a komunitného plánu sociálnych služieb je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Za nepriaznivú sociálnu situáciu sa považuje stav sociálnej núdze občana - fyzickej osoby, rodiny a komunity, v ktorom sa táto osoba, rodina, komunita nachádza z dôvodu, že nemá zabezpečené základné životné potreby, pre svoje životné návyky, pre spôsob života, pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, pre dovŕšenie dôchodkového veku, pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo z dôvodu, že sa stala obeťou obchodovania s ľuďmi.

Zákon o sociálnych službách zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb. Poskytovateľmi sociálnych služieb sú v súlade so zákonom obce, právnické osoby zriadené alebo založené obcou alebo samosprávnym krajom (verejní poskytovatelia sociálnych služieb) a iné právnické alebo fyzické osoby (neverejní poskytovatelia sociálnych služieb). Garantmi poskytnutia alebo zabezpečovania sociálnej služby fyzickej osobe sú obce a samosprávne kraje podľa ich delenej pôsobnosti ustanovenej zákonom o sociálnych službách a to tak, že sociálnu službu poskytnú sami,

resp. prostredníctvom právnickej osoby zriadenej alebo založenej obcou alebo samosprávnym krajom alebo následne u iného verejného alebo neverejného poskytovateľa sociálnych služieb.

V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené od 1.1.2018 povinnosti poskytovateľa sociálnej služby, Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnej služby (tzv. štandardy kvality). Poskytovateľ je povinný napríklad vypracovať individuálny rozvojový plán klienta, dodržiavať maximálny počet klientov na jedného zamestnanca a za účelom zvýšenia profesionality práce vypracovať a uskutočňovať program supervízie. Sociálne služby podľa tohto zákona sa poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že tieto činnosti sú taxatívne vymedzené. Odborné činnosti, ktorými sú sociálne poradenstvo a sociálna rehabilitácia je možné poskytovať aj samostatne, ale na základe oprávnenia a stanovených podmienok zákonom o sociálnych službách. Zároveň poskytovateľ sociálnych služieb môže vykonávať aj iné činnosti ako upravuje zákon, avšak všetky musia byť zamerané na zvyšovanie kvality sociálnej služby.

3.1 Sociálna služba

Sociálne služby sú službami verejného záujmu a sú poskytované bez dosiahnutia zisku, avšak zákon umožňuje poskytovanie sociálnych služieb aj v rámci činností za účelom dosiahnutia zisku zo živnosti alebo podnikaním.

Sociálna služba je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo iná činnosť, alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- *prevenciu vzniku, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,*
- *zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,*
- *zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,*
- *riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,*
- *prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.*

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy a nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

Sociálne služby krízovej intervencie:

- *terénna sociálna služba krízovej intervencie,*
- *poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú nízkoprahové denné centrum, integračné centrum, nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste a zariadenie núdzového bývania,*
- *nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,*

Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:

- *pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života,*
- *poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,*
- *služba včasnej intervencie,*

Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:

- *poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek,*
- *domáca opatrovateľská služba,*
- *prepravná služba,*
- *sprievodcovská a predčítateľská služba,*
- *tlmočnická služba,*
- *sprostredkovanie tlmočnickej služby,*
- *sprostredkovania osobnej asistencie,*
- *požičiavanie pomôcok,*

Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií:

- *monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,*
- *krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,*

Podporné služby:

- *odľahčovacia služba,*
- *pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,*
- *poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,*

- *podpora samostatného bývania,*
- *poskytovanie sociálnej služby v jedálni,*
- *poskytovanie sociálnej služby v práčovni,*
- *poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.*

3.2 Forma sociálnej služby

Sociálna služba sa poskytuje ambulantnou, terénnou, pobytovou formou alebo inou formou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava.

1. Ambulantná forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby. Miestom poskytovania ambulantnej sociálnej služby môže byť aj zariadenie.

2. Terénna forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí. Terénnu sociálnu službu možno poskytovať aj prostredníctvom terénnych programov, ktorých cieľom je predchádzať sociálnemu vylúčeniu fyzickej osoby, rodiny a komunity, ktoré sú v nepriaznivej sociálnej situácii. Terénne programy sa vykonávajú odbornými činnosťami alebo ďalšími činnosťami podľa zákona.

3. Pobytová forma sociálnej služby v zariadení sa poskytuje, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba. Poskytovanie terénnej sociálnej služby alebo ambulantnej sociálnej služby má prednosť pred pobytovou sociálnou službou. Ak terénna sociálna služba alebo ambulantná sociálna služba nie je vhodná, účelná alebo dostatočne nerieši nepriaznivú sociálnu situáciu fyzickej osoby, poskytuje sa pobytová sociálna služba. Pri pobytovej sociálnej službe má prednosť týždenná pobytová sociálna služba pred celoročnou pobytovou sociálnou službou.

Sociálnu službu možno poskytovať aj inou formou, najmä telefonicky alebo s použitím telekomunikačných technológií, ak je to účelné.

3.3 Pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb

Zákon o sociálnych službách v § 80 taxatívne upravuje pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb. Okrem koncepcnej, rozhodovacej, posudkovej, poradenskej, kontrolnej, registračnej, evidenčnej, štatistickej, finančnej činnosti a terénnej sociálnej práce je v pôsobnosti obce poskytovať a zabezpečovať rôzne druhy sociálnych služieb a zriaďovať a zakladať zariadenia. Do pôsobnosti obce patria tieto druhy sociálnych služieb:

- sociálne služby krízovej intervencie:

- nízkoprahové denné centrum,
- nocľaháreň,
- nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,

- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:

- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,

- sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:

- zariadenie pre seniorov,
- zariadenie opatrovateľskej služby,
- denný stacionár,
- opatrovateľská služba,
- prepravná služba,

- podporné služby:

- odľahčovacia služba.

3.4 Zdravotná a sociálna posudková činnosť

Zdravotnú posudkovú činnosť vykonáva posudzujúci zdravotnícky pracovník, ktorý spolupracuje so sociálnym pracovníkom obce alebo vyššieho územného celku tak, aby výsledky posúdenia podľa odseku 10 neboli v rozpore s výsledkami sociálnej posudkovej činnosti podľa § 50 ods. 7. Posudzujúci zdravotnícky pracovník pri výkone zdravotnej posudkovej činnosti vychádza z lekárskeho nálezu, posudku, správy o priebehu a vývoji choroby a zdravotného postihnutia alebo výpisu zo zdravotnej dokumentácie nie staršieho ako 6 mesiacov, ktoré predložila fyzická osoba, ktorá žiada o posúdenie odkázanosti

na sociálnu službu. Aj je doklad poskytovateľa zdravotnej starostlivosti o nepriaznivom zdravotnom stave podľa prvej vety na účely zdravotnej posudkovej činnosti nedostačujúci, posudzujúci zdravotný pracovník požiada lekára, s ktorým má fyzická osoba, ktorá žiada o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu, uzatvorenú dohodu o poskytovaní sociálnej starostlivosti, o vypracovanie lekárskeho nálezu, ktorého vzor uvedený v prílohe č. 1 osobitného predpisu sa použije na účely sociálnych služieb primerane. Ak je lekársky nález neúplný, posudzujúci zdravotný pracovník požiada zmluvného lekára o jeho doplnenie. Potom na základe výsledkov posúdenia podľa odseku 10 vypracuje posudzujúci zdravotnícky pracovník zdravotný posudok, ktorý obsahuje stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu fyzickej osoby. Fyzická osoba je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej stupeň odkázanosti je II. až VI. podľa prílohy č. 3.

Sociálna posudková činnosť na účely posudzovania odkázanosti na sociálnu službu je posudzovanie individuálnych predpokladov fyzickej osoby, rodinného prostredia fyzickej osoby, prostredia, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby do spoločnosti a odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch podľa prílohy č. 3, č. 4 a častí II. a III. zákona. Sociálny posudok obsahuje zoznam úkonov sebaobsluhy, zoznam úkonov starostlivosti o svoju domácnosť a zoznam základných sociálnych aktivít, pri ktorých je fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby v porovnaní s fyzickou osobou rovnakého veku a pohlavia bez zdravotného postihnutia alebo nepriaznivého zdravotného stavu. Obsahom posudku je aj rozsah odkázanosti, ktorý je vyjadrený predpokladaným rozsahom hodín v rámci určeného rozpätia podľa prílohy č. 3 písm. B a obsahuje aj dátum, čas a miesto vykonania sociálnej posudkovej činnosti. Sociálnu posudkovú činnosť na účely posudzovania odkázanosti na sociálnu službu vykonáva sociálny pracovník obce alebo vyššieho územného celku, alebo na základe poverenia obce sociálny pracovník právnickej osoby zriadenej obcou alebo založenej obcou, alebo zriadenej vyšším územným celkom, alebo založenej vyšším územným celkom. Sociálnu posudkovú činnosť môže obec zabezpečiť aj fyzickou osobou oprávnenou na výkon samostatnej praxe sociálneho pracovníka a to na základe zmluvy s obcou, alebo s vyšším územným celkom.

Posudzovanie individuálnych predpokladov fyzickej osoby zahŕňa hodnotenie jej schopnosti a úsilia riešiť svoju nepriaznivú sociálnu situáciu vlastným pričinením. Na základe zdravotného posudku a sociálneho posudku sa vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu. Obsahuje stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej

osoby, zoznam úkonov sebaobsluhy, zoznam úkonov starostlivosti o svoju domácnosť a zoznam základných sociálnych aktivít, pri ktorých je fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a ich rozsah je vyjadreným rozsahom hodín v rámci určeného rozpätia podľa druhu sociálnej služby. Posudok obsahuje aj nový termín opätovného posúdenia zdravotného stavu. Posudková činnosť sa nevykonáva, ak sa bude poskytovať sociálna služba fyzickej osobe, ktorá bude platiť za úhradu za sociálnu službu najmenej vo výške ekonomicky oprávnených nákladov spojených s poskytovaním tejto sociálnej služby, a ak sa jej bude poskytovať pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby. Potrebu poskytovania sociálnej služby je potrebné monitorovať, aby sa zabránilo vzniku krízovej sociálnej situácie.

II. ANALYTICKÁ ČASŤ

4 ANALÝZA SOCIOLOGICKÝCH A DEMOGRAFICKÝCH ÚDAJOV OBCE OSTRÝ GRÚŇ

4.1 Vymedzenie územia a demografické údaje

Obec Ostrý Grúň leží na brehu Kľakovského potoka. Obec sa zaraďuje medzi vidiecke sídla. Je lokalizované v intenzívne využívanej krajine s prírodnými a s diferencovanými socioekonomickými podmienkami.

Mikroregión Kľakovská dolina sa nachádza v okrese Žarnovica, v jeho severovýchodnej časti. Leží na okraji intenzívne urbanizovaného priestoru, mimo hlavnej dopravnej trasy. Predstavuje žiarsko-žarnovické ťažisko osídlenia nadregionálneho až celoštátneho významu a žarnovicko-novobanské ťažisko osídlenia regionálneho až lokálneho významu. Severný krajinný celok tvoria katastrálne územia Kľak a Ostrý Grúň. Obec Ostrý Grúň spolu s okolitými obcami tvoria tzv. južný krajinný celok Kľakovskej doliny. Severnú časť územia tvorí hornatinový až vysočinový podhľadný reliéf (vrchol Vtáčnika). Ostatné územie možno charakterizovať ako planinu, ktorá je rozrezaná dolinami a eróznymi brázdami v údoliach vodných tokov. Najvyššia nadmorská výška je na Vtáčniku – 1346 m v severnom cípe územia. Najnižšia nadmorská výška je v údolí potoka Kľak na JV územia – 250 m. Reliéf v území je výrazne členitý, pestrý a zaujímavý, čo dáva predpoklady pre rozvoj rekreácie a turizmu. Celé riešené územie leží v geomorfologickom celku Vtáčnik, oblasti Slovenské stredohorie.

Obec Ostrý Grúň sa nachádza geograficky v strednom Pohroní. Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec Ostrý Grúň na úrovni NUTS 3 patrí do Banskobystrického kraja. Na úrovni obvodov/okresov obec sa nachádza v obvode/okrese Žarnovica.

Obec Ostrý Grúň leží v južnej časti pohoria Vtáčnik v úzkej doline Pokutského potoka a potoka Kľak v Chránenej krajinej oblasti Ponitrie. Celková výmera územia obce je 1 680 ha. Intravilán obce leží v nadmorskej výške od 386 m n. m. – do 805 m n. m., stred obce vo výške 450 m n. m. Z Ostrého Grúňa vedú turistické chodníky do národnej prírodnej rezervácie Vtáčnik, na Pokutský vodopád, do prírodnej pamiatky Ostrovica ako

aj do chráneného areálu Ivanov salaš. Chotár obce sa v súčasnosti využíva na turistické a rekreačné účely (Bielik a kol., 2005).

Prírodné pomery

Abiotické zložky krajinej štruktúry predstavujú súbor tých prvkov krajiny a ich vzťahy, ktoré tvoria pôvodný a trvalý základ pre ostatné krajinné štruktúry. Charakteristika abiotických zložiek je spracovaná na základe štúdie Kľakovská dolina (Od Žarnovice po Vtáčnik), ktorej autorom je Bielik a kol. 2005, Trempoš, 2000, Mazúrek, 1963 atď.

Analýza biotických podmienok záujmového územia je zameraná na špecifikáciu, charakteristiku a priestorovú diferenciaciu vlastností živej zložky krajiny. Biotické zložky v riešenom predmetnom území boli rozdelené do dvoch základných blokov-charakteristiky rastlinstva (flóry) a živočíšstva (fauny).

Na celom území Kľakovskej doliny prevažuje lesná fauna, ktorú na južne exponovaných a otvorených svahoch a bralách nahradili teplomilné panenské druhy. Viac ako polovicu rastlinnej prikrývky celého územia tvorí les (viac ako 80%), pričom lesnatosť územia je 65 % z čoho je 85% hospodárskych lesov. Súvislé lesné porasty sú v severnej časti územia, kde pokrývajú okrem údolia potoka Kľak všetky okolité svahy kopcov. Nachádzame tu dubovo-bukovo-jedľové porasty, vo vyšších a severných expozíciách s prímiesou ihličnanov, prevažne smreka na hrebeňoch a horských chrbtoch s prímiesou smrekovca, na južných suchých skalnatých terénoch s borovicou. Na celom území Kľakovskej doliny rastie viac ako 1460 rastlinných druhov.

Územie sa vyznačuje rozmanitosťou a bohatstvom živočíšnych druhov. Zo zoografickej stránky oblasť Kľakovskej doliny patrí hlavne do zóny lesov eurosibírskej podoblasti, na niektorých miestach sa vyskytujú teplomilné prvky stepnej zóny, bolo tu zistených okolo 5 500 druhov živočíchov, z ktorých je chránených 183 druhov. V súvislých lesných porastoch sa vyskytuje celá škála poľovnej zveri.

Geomorfologické pomery

Reliéf skúmaného územia predstavuje dvojrozmerný útvar- styčnú plochu pevného povrchu Zeme s atmosférou alebo hydrosférou. Je jedným z rozhodujúcich prirodzených diferenciačných faktorov. Zásadne ovplyvňuje horizontálny aj vertikálny tok látky a energie. Na vlastnosti reliéfu sa preto zákonite viažu vlastnosti ostatných zložiek krajiny. Ich interpretácia umožňuje poznať charakter a dynamiku súčasných i minulých v krajine prebiehajúcich procesov (Trempoš, 2000).

Celé územie Slovenska patrí ku karpatskej horskej sústave. Patrí k Západným Karpatom, v ktorých môžeme rozlíšiť dve základné časti, staršiu-Vnútorne Karpaty a mladšiu-Vonkajšie Karpaty (Mazúr, Lukniš, 1980).

Územie Kľakovskej doliny sa nachádza v oblasti Vnútorých Karpát, kde prevažná časť územia je z hľadiska geologického vývoja súčasťou sopečných pohorí a Štiavnické vrchy, Pohronský Inovec a Vtáčnik). Hlavná sopečná aktivita sa viaže na obdobie mladších treťohôr (pred 16,4–10,5 mil. rokov). V prvých štádiách vulkanizmu dominovali lávové prúdy, prieniky a explózie andezitového zloženia, zavŕšené vznikom mohutnej 6 km vysokej sopky-štiavnického stratovulkánu. Záver vulkanickej činnosti mal ryolitový charakter. Po dlhom období kľudu bola sopečná aktivita obnovená v štvrtohorách, pred 120–130 tisíc rokmi, explóziou vulkánu, počas tohto obdobia sa sformovala aj rieka Hron. Pohronský Inovec, ktorý tvorí hranicu Kľakovskej doliny bol jej eróznou činnosťou morfológicky oddelený od Štiavnických vrchov (Bielik a kol. 2005).

Klimatické pomery

Územie obce Ostrý Grúň patrí do európsko-kontinentálnej, kotlinovej klimatickej oblasti do pomerne mierneho teplého, suchého pásma, s oceánskym mierne vlhkým vzduchom, ktorý sa transformuje na kontinentálny, vrchovinovo horský chladný až mierne chladný vzduch. Zahŕňa poväčšine hlavné údolie Kľakovského potoka. Mikroregión Kľakovská dolina spadá z desaťstupňovej škály charakteristík do druhej (chladnejšej) oblasti (Bielik a kol., 2005).

Hydrologické pomery

Územie katastra Hradičov hydrologicky patrí do povodia Kľakovského potoka. Má perovitý systém prítokov z množstva horských potôčikov, prameňov a celý odvodňovací systém je odvodňovaný celou Kľakovkou dolinou priamo do rieky Hron.

Celé skúmané územie odvodňuje potok Kľak so svojimi prítokmi: Pokútsky, Kláštorský, Segetovský potok a Klenová. Všetky vodné toky sú prirodzené, až na regulované úseky v sídlach. Na území sa nenachádza žiadna vodná plocha.

Obyvateľstvo

Obec Ostrý Grúň mala v roku 1961 spolu 680 obyvateľov, v roku 1990 spolu 556 obyvateľov, v roku 2004 spolu 592 obyvateľov a v roku 2011 spolu 565 obyvateľov. Obyvatelia obce žijú aj v miestnych častiach nazývaných: Dolné dvory, Matajzovci, Michalovci, Segetovci, Vŕšok a Žiakovci (Bielik a kol. 2005, Štefanková, 2016).

Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 2010 – 2017 dokumentuje Tab. 1 a Graf 1. Z výpovede tabuľky číslo 1 môžeme vidieť, že od roku 2010 do roku 2014 má obyvateľstvo klesajúcu tendenciu. Najmenej obyvateľov mala obec v roku 2014 a to s celkovým počtom 483 obyvateľov. Ku koncu roka 2017 žilo v obci spolu 499 obyvateľov. Obec chce posilňovať funkciu bývania, motivovať mladých ľudí aby chceli žiť v obci, obohacovať kultúrno-spoločenský život a posilňovať celkovú základňu a životnú úroveň v obci.

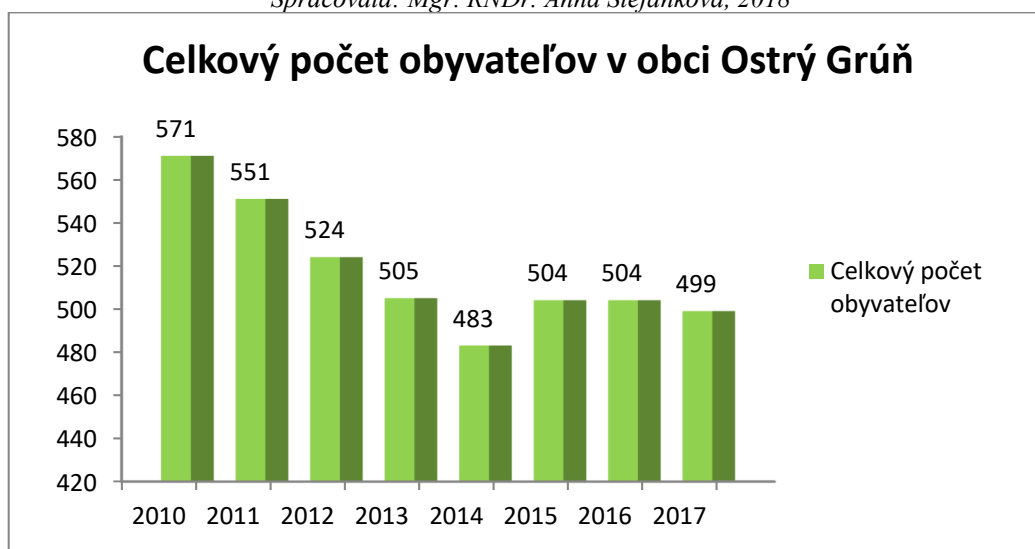
Tabuľka č. 1: Počet obyvateľov v obci Ostrý Grúň v rokoch 2010 – 2017

Názov obce / rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ostrý Grúň	571	551	524	505	483	504	504	499

Zdroj:

[http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7101rr/Po%C4%8Det%20obyvate%C4%BEov%20p od%C4%BEa%20pohlavia%20-%20obce%20\(ro%C4%8Dne\)%20%5Bom7101rr%5D](http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7101rr/Po%C4%8Det%20obyvate%C4%BEov%20p od%C4%BEa%20pohlavia%20-%20obce%20(ro%C4%8Dne)%20%5Bom7101rr%5D)

Spracovala: Mgr. RNDr. Anna Štefanková, 2018

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov v obci Ostrý Grúň v rokoch 2010 - 2017

Spracovala: Mgr. RNDr. Anna Štefanková, 2018

Stav trvale bývajúceho obyvateľstva sme v obci analyzovali aj z pohľadu populácie mužov a žien samostatne. Zistené informácie dokumentujú tabuľky č. 2 a č. 3.

Tabuľka č. 2: Stav trvale bývajúceho obyvateľstva – muži v rokoch 2010 – 2017

Stav obyvateľstva obce Ostrý Grúň za roky 2010 – 2017/ muži								
OBEC	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ostrý Grúň	296	284	273	263	250	259	258	252
SPOLU MUŽI	296	284	273	263	250	259	258	252

Tabuľka č. 3: Stav trvale bývajúceho obyvateľstva – ženy v rokoch 2010 – 2017

Stav obyvateľstva obce Ostrý Grúň za roky 2010 – 2017 / ženy								
OBEC	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ostrý Grúň	275	267	251	242	233	245	246	247
SPOLU ŽENY	275	267	251	242	233	245	246	247

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/TMIWebSK/TMIWebLogin.aspx>

Spracovala: Mgr. RNDr. Anna Štefanková, 2018

Z tabuľky č. 2 a č. 3 môžeme vidieť, že populácia mužov má za posledných sedem rokov prevahu nad ženami. V roku 2017 žilo v obci spolu 252 mužov a 247 žien.

Dynamika obyvateľstva

Medzi základné demografické ukazovatele patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a mechanickým pohybom. Dynamiku obyvateľstva v obci Ostrý Grúň v rokoch 2010 – 2017 dokumentuje tab. číslo 4.

Tabuľka č. 4 Dynamika počtu obyvateľov v obci Ostrý Grúň v rokoch 2010 - 2017

Obec Ostrý Grúň	Rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Prirodzený	narodení	7	2	3	6	2	4	6	8
	Pohyb	zomrelí	5	4	8	8	6	5	2	9
	Prirodzený Prírastok		2	-2	-5	-2	-4	-1	4	-1
	Mechanický	prist'ahovaní	7	1	2	0	3	31	12	13
	Pohyb	odst'ahovaní	12	14	24	17	21	9	16	17
	Migračné saldo		-5	-13	-22	-17	-18	22	-4	-4
	celk. prírastok		-3	-15	-27	-19	-22	21	0	-5
	poč. obyvateľov		571	551	524	505	483	504	504	499

Zdroj:

[http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7103rr/Preh%C4%BEad%20pohybu%20obyvate%C4%BEstva%20-%20obce%20\(ro%C4%8Dne\)%20%5Bom7103rr%5D](http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7103rr/Preh%C4%BEad%20pohybu%20obyvate%C4%BEstva%20-%20obce%20(ro%C4%8Dne)%20%5Bom7103rr%5D)

Spracovala: RNDr. Anna Štefanková, 2018

Pri pohľade na prirodzený prírastok z tabuľky č. 4 môžeme vidieť, že výsledok v obci Ostrý Grúň nadobúda väčšinou záporné hodnoty. Najnižší prírastok bol zaznamenaný v roku 2011 a v roku 2014, kedy sa v týchto rokoch narodili dvaja obyvatelia. V roku 2017 sa narodilo v obci Ostrý Grúň spolu 8 detí, čo je najviac za posledných 7 rokov. Úbytok obyvateľstva je v obci spôsobovaný aj úmrtnosťou. V roku 2017 v obci zomrelo spolu 9 osôb. Celkový prírastok za rok 2017 dosiahol v obci celkovú hodnotu -5. Na celkový stav obyvateľstva vplyvajú rôzne zmeny. Obyvatelia do obce nielen prichádzajú z okolitých obcí a miest, ale aj migrujú a sťahujú sa. Do obci v roku 2017 sa prisťahovalo spolu 13 nových obyvateľov. V roku 2017 sa z obce vysťahovalo spolu 17 obyvateľov. Migračné saldo dosiahlo v roku 2017 hodnotu -4. Obyvateľstvo sa z obce sťahuje do okolitých obcí a miest najmä z dôvodu lepšieho bývania, zamestnania, mnohé rodiny sa sťahujú i z dôvodu vzdelávania a nového uplatnenia v pracovnom živote. Stav obyvateľstva je ovplyvňovaný kvalitou života v obci.

Veková a pohlavná štruktúra

Veková štruktúra obyvateľstva sa vyjadruje aj zaradením obyvateľstva do vekových skupín prostredníctvom biologických, hlavných, produktívnych a vekových skupín (Mládek, a i., 2006).

Pri vekovej a pohlavnej štruktúre sa zdôrazňuje pritom prepojenosť pohlavnej a najmä vekovej štruktúry s jednotlivými zložkami demografickej dynamiky. Tieto zložky sa navzájom kauzálne ovplyvňujú. Zastúpenie jednotlivých vekových skupín v populácii v súčasnosti je výsledkom pôsobenia vyššie uvedených procesov prirodzeného pohybu a zároveň nepriamo procesov, ktoré ich ovplyvňujú (Jurčová, 2003).

Vekovú a pohlavnú štruktúru v obci Ostrý Grúň za rok 2010 dokumentuje tabuľka č. 5 a za rok 2017 pre porovnanie tabuľka číslo 6.

Tabuľka č. 5: Veková štruktúra
v obci Ostrý Grúň v roku 2010

VEK POHLAVIE	Spolu
0 - 4	30
5 - 9	29
10 - 14	46
15 - 19	41
20 - 24	47
25 - 29	50
30 - 34	38
35 - 39	39
40 - 44	35
45 - 49	41
50 - 54	46
55 - 59	29
60 - 64	32
65 - 69	13
70 - 74	23
75 - 79	22
80 - 84	4
85 - 89	2
90 - 94	2
95 - 99	2
100+	0
Nezistený vek	0
Spolu	571

Tabuľka č. 6: Veková štruktúra
v obci Ostrý Grúň v roku 2017

VEK POHLAVIE	Spolu
0 - 4	21
5 - 9	19
10 - 14	22
15 - 19	35
20 - 24	40
25 - 29	33
30 - 34	35
35 - 39	31
40 - 44	41
45 - 49	34
50 - 54	35
55 - 59	39
60 - 64	36
65 - 69	30
70 - 74	15
75 - 79	12
80 - 84	11
85 - 89	8
90 - 94	2
95 - 99	0
100+	0
Nezistený vek	0
Spolu	499

Zdroj:

http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7006rr/Vekov%C3%A9%20skupiny%20-%20obce%20%5Bom7006rr%5D

Spracovala: RNDr. Štefanková Anna (2018)

Pri pohľade na vekovú a pohlavnú štruktúru môžeme v obci Ostrý Grúň spozorovať v roku 2017 že vo veku od 0 do 4 rokov sa nachádza spolu 21 detí, pričom v roku 2010 mala obec spolu 30 detí takejto vekovej kategórie. Vo veku od 5-9 rokov v obci v roku 2010 žilo spolu 29 detí a v roku 2017 spolu 19 detí. V roku 2010 vo veku od 10 do 14 rokov bolo spolu 46 mladých ľudí a v roku 2017 spolu 22, čo je o polovicu menej. Vo veku od 15 do

19 rokov v obci Ostrý Grúň žilo spolu v roku 2010 41 obyvateľov, tak v roku 2017 to bolo 35. Môžeme konštatovať, že populácia mladých ľudí poklesla za posledných 7 rokov a že pribudlo viac ľudí v produktívnej zložke. Vo veku od 20 do 24 rokov sa v roku 2010 dožilo spolu 47 osôb a v roku 2017 spolu 40. Vo veku od 25 do 29 rokov v roku 2010 bolo v obci spolu 50 osôb a v roku 2017 spolu 33 osôb. V tejto vekovej kategórii žije v obci pomerne menej ľudí ako v predchádzajúcich rokoch. Vyvážený stav vekovej kategórie v obci Ostrý Grúň je u obyvateľstva vo veku od 30 do 34. V roku 2010 mala obec v tomto vekovom zložení spolu 38 obyvateľov a v roku 2017 spolu 35. Veku od 45 až 49 rokov sa v obci v roku 2010 dožilo spolu 41 obyvateľov a v roku 2017 spolu 35. Výrazne pribudlo obyvateľov v obci Ostrý Grúň vo veku od 55 až do 64 rokov. Takéhoto veku sa v roku 2010 dožilo spolu 61 obyvateľov v pred dôchodkovom veku a v roku 2017 spolu 75 obyvateľov. Dôchodkového veku od 65-89 rokov sa v obci v roku 2017 dožilo spolu 76 ľudí. Tu môžeme konštatovať, že v obci žije viac obyvateľov staršej vekovej kategórii ako mladšej. Dochádza k prestárnutiu obyvateľstva, avšak v budúcich rokoch sa očakáva, že stúpne aj zložka produktívnych ľudí vo veku od 15 do 50 rokov. V obci poklesol aj počet najmladšej vekovej kategórie, ale aj táto situácia sa môže v budúcnosti zmeniť v kladnejšie hodnoty. Očakáva sa, že pokiaľ sa zlepši životná úroveň obyvateľstva, zamestnanosť a poklesne nezamestnanosť a úmrtnosť obyvateľstva, tak v obci pribudne oveľa viac detskej populácie a mládeže. Pozitívom v obci je i to, že veku od 85 do 99 rokov sa v obci dožilo v roku 2017 spolu 10 obyvateľov. Viac ako 100 rokov nemá žiadny obyvateľ v obci.

Zamestnanosť

Medzi dôležité demografické ukazovatele môžeme zaradiť aj zamestnanosť obyvateľstva. V minulosti boli ľudia žijúci v Klákovskej doline boli prevažne samostatní, v každej osade sa spravidla vyskytovalo niekoľko remeselníkov, väčší počet robotníkov a hospodárov.

V obci sa nachádzali obuvníci, kováči, kolári, stolári, želiari, uhliari, v prevažnej miere boli v minulosti obyvatelia zamestnaní ako drevorubači v lesníctve. Poľnohospodárska výroba v obci Ostrý Grúň nebola rozvinutá, len na kopaniciach, pretože väčšia časť územia pokrývajú lesy, nie trvalé trávne porasty. Bývajúcce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia a dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva najviac využívalo a aj využíva možnosť zamestnať sa v oblasti priemyselnej výroby, v doprave, vo verejnej správe, vo veľkoobchode-maloobchode, niektorí obyvatelia sa venujú aj oprave motorových vozidiel, lesníctvu a pracujú aj v stavebníctve.

V súčasnosti výrazný vplyv na obyvateľstvo má priemyselná výroba. Bývajúcce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia a dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva najviac využilo možnosť zamestnať sa v oblasti priemyselnej výroby. Vidiecke obce sú charakteristické nízkym počtom pracovných príležitostí a vysokým percentom dochádzky do zamestnania do okresu, ale aj mimo republiky. Priemerne dochádza za zamestnaním, službami a školou vyše 65 % obyvateľov (Interný materiál ÚPSVaR, Banská Štiavnica). Obyvatelia cestujú za zamestnaním z okolitých obcí do okresného mesta Žarnovica, Žiar nad Hronom a do mesta Nová Baňa, ale i do vzdialenejších a väčších miest akými sú Bratislava, Zlaté Moravce, Banská Bystrica a Žiar nad Hronom. V okresnom meste Žarnovica k nosným ekonomickým odvetviám patria hutnícky a strojársky priemysel. Drevársky priemysel, ktorý mal v meste mnohoročnú tradíciu, čelil dlhotrvajúcim problémom a neskôr sa rozpadol. Medzi dominantné odvetvia priemyslu v Žarnovici patria: Illichmann Slovakia s.r.o, Neumann Aluminium Fliesspreswerk Slovakia s.r.o, Tubex Slovakia s.r.o, NAFO Žarnovica s.r.o, Metal Craft-Anton Kráľ, Mestský podnik služieb, COOP Jednota Žarnovica s. d., CMK s.r.o, BENY s.r.o, SOU drevárske a ďalšie. V okrese sa uplatnili aj podnikatelia. Vytvorili priaznivé podnikateľské prostredie najmä v domácom prostredí, pracujú ako stolári, domáci remeselníci a pod. V období od roku 2000 nositeľmi zamestnanosti v meste boli hospodársky stabilizujúce sa spoločnosti menšieho charakteru, podnikajúce v rôznych oblastiach, a to TRISTONE FLOWTECH SLOVAKIA, s.r.o., výrobca plastových dielov pre automobilový priemysel, K- PLAST, výrobné družstvo, producent plastikárskych výrobkov, SC ZAMKON, s.r.o., spoločnosť, ktorá sa zaoberá zámočnickými a zvaračskými prácami, výrobou a montážou železných konštrukcií, opravou technologických zariadení, ELMONT, s.r.o., výrobca elektroinštaláčného materiálu, Viliam Holý ELBA-H, spoločnosť vykonávajúca elektromontážne práce a zároveň zaoberajúca sa predajom elektroinštaláčného materiálu a svietidiel, UNISTAV NB s.r.o., spoločnosť, ktorá sa zaoberá stavebníctvom, vykonávaním stavebných prác a inžinierskych stavieb a Národná diaľničná spoločnosť, Bratislava. V Novej Bani sa v Izomate a.s. niekoľko rokov vyrábajú stavebné, tepelno-zvukové a protipožiarné izolačné materiály. Na bohatú tradíciu ťažby a spracovania rúd v Štiavnických vrchoch nadväzuje na ťažbu a úpravu zlata a striebra podnik Slovenská banská spoločnosť a.s. v Hodruši-Hámroch, kde sídlia aj firmy Štiavnické strojárne, ktoré sa zaoberajú výrobou kovových nádob, obalov a plastov. V súčasnosti prevažná väčšina aktívne zamestnaných obyvateľov dochádza za prácou do najbližších miest.

Okres Žarnovica z hľadiska dosiahnutého stupňa industrializácie, ale aj z prevládajúcej orientácie výroby a štruktúry výrobných odvetví možno rozčleniť na niekoľko podcelkov, reprezentovaných jednotlivými obcami.

Z hľadiska územného rozvoja obcí, kde obce disponujú areálmi, zariadeniami i pozemkami, ktoré sú už využívané, alebo sú pripravené pre rozvoj, začína sa rozvíjať stavebnotechnický potenciál. Nakoľko ekonomická štruktúra na štáloch sa začína diverzifikovať a klesá podiel agrosektoru ako základnej výrobnjej bázy, začínajú sa presadzovať nepoľnohospodárske aktivity ako je cestovný ruch a agroturizmus. Pomerne vysoké percento je orientovaných na technické činnosti. Z pohľadu právnických osôb je najviac subjektov v okrese Žarnovica činných v oblasti obchodu, technických činností a priemysle. Pomerne silno sú zastúpené aj subjekty v oblasti stavebníctva.

Nezamestnanosť

Nezamestnanosť v okrese Žarnovica k 31.12.2014 zo začiatku predstavovala spolu 18,77 %. Miera nezamestnanosti k 30.04.2015 bola 13,75%. Najväčší počet nezamestnaných obyvateľov pripadal na skupinu vo veku od 50 do 54. Významným ukazovateľom na trhu práce je i doba evidencie nezamestnaných obyvateľov. Mieru evidovanej nezamestnanosti a zamestnanosti za rok 2017 znázorňuje tabuľka číslo 7.

Tabuľka 7 Ekonomicky aktívne a neaktívne obyvateľstvo v okrese Žarnovica za rok 2017

Ukazovateľ za rok	2017		
	Spolu	Muži	Ženy
Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)	7,98	6,54	9,81
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	12 845	7 197	5 648
Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	1 025	471	554

Poznámka: K poslednému dňu t. j. k 31.12.2017. Údaje sú prevzaté z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny

Z tabuľky 10 môžeme vidieť, že celková miera nezamestnanosti v okrese Žarnovica tvorila spolu 7,98 %, pričom muži tvorili menšiu skupinu nezamestnaných 6,54 % a ženy väčšiu skupinu nezamestnaných spolu 9,81 %. Ekonomicky aktívneho obyvateľstva v roku 2017 bolo spolu 12 845 obyvateľov, z toho bolo 7 197 mužov a 5 648 žien. Počet uchádzačov o zamestnanie v roku 2017 bolo spolu 1 025, z toho 471 mužov a 554 žien. Celková nezamestnanosť v okrese Žarnovica klesla viac než o polovicu v porovnaní s predchádzajúcim obdobím.

Vybavenosť obce Ostrý Grúň službami

Medzi demografické údaje patrí aj celková vybavenosť obce službami. V súčasnosti má obec pomerne dobrú technickú vybavenosť, nakoľko sa nachádza v centrálnej časti obce kultúrny dom s obecným úradom, pošta, dom smútku, cintorín, kostol, turistické ubytovne, lyžiarske stredisko a pod. V rámci tejto časti dokumentu podávame stručný prehľad o celkovej vybavenosti obce službami (stav 2018) v Tab. 9

Tabuľka č. 9: Vybavenosť obce Ostrý Grúň službami (stav k 31.12. 2017)

Technická vybavenosť	Obec Ostrý Grúň/hodnota
kultúrny dom/osvetové stredisko	áno
obecný úrad	áno
pohostinné odbytové stredisko	áno
predajňa nepotravinárskeho tovaru	nie
predajňa pohonných látok	nie
kino	nie
pekáreň	nie
obecné múzeum	nie
dom smútku	áno
kostol/kaplnka	áno
farský úrad	nie
plyn	áno
vodovod	áno
kanalizácia	nie
základná škola	nie
materská škola	áno
verejná knižnica	áno
domov dôchodcov	nie
telocvičňa	nie
poštový úrad	áno
hasičská zbrojnica	áno
turistické ubytovne v okolí	áno
bankomat	nie
internet	áno
lekáreň	nie
Ihrisko (príp. Multifunkčné ihrisko)	áno
Miestny rozhlas	áno
ČOV	nie

Zdroj: Obecný úrad Ostrý Grúň

Spracovala: RNDr. Anna Štefanková, 2018

Doprava

Výhodou v území je dopravná sieť, ktorá výrazne napomáha zatriktívniť toto územie a je predpokladom rozvoja cestovného ruchu, rekreácie a ďalšieho potenciálu v území. Dopravná sieť v Kľakovskom regióne má znaky kotlinovej siete.

Hlavná dopravná os sa sformovala pozdĺž Hrona v smere východ- západ na ceste E 75/E 571- E 50 (štátna hranica A/SK – Bratislava – Nitra – Zvolen – Lučenec – Košice – Michalovce – štátna hranica SK/UA). Z hľadiska integrácie mesta do vnútroštátnych i medzinárodných hospodárskych vzťahov je najdôležitejším dopravným spojením tzv. „*stredný ťah*“ R1, R2: Bratislava – Nitra – Zvolen – Lučenec – Rimavská Sobota – Rožňava – Košice. Svojimi intenzitami sieť rýchlostných komunikácií v úseku Nitra- Zvolen (43 km) vychádza z existujúcej siete 1. triedy a je porovnateľná s diaľničným ťahom D1. Sieť slovenských rýchlostných ciest (R1, R2, R3), ktoré sú súčasťou medzinárodných cestných ťahov (E58, E572, E77), spáduje do centrálneho územia Slovenska (Zvolenskej a Žiarskej kotliny). Úsek rýchlostnej cesty R1 prechádza územím združenia južným okrajom k.ú. v súbehu so železničnou traťou a riekou Hron a vedie úsek rýchlostnej cesty R1 (Trnava – Nitra – Zvolen – Banská Bystrica), Orovnica – Žarnovica. Cesta R1 má európsky význam ako E58 v úseku Trnava – Zvolen, s pokračovaním do Banskej Bystrice. Po vybudovaní R1 Nitra – Banská Bystrica vedenej mimo intravilán došlo k odľahčeniu cestnej siete I/65, k zrýchleniu prepravy a zvýšeniu dostupnosti mesta Nová Baňa.

Z plošných dopravných prvkov nosným a prakticky jediným komunikačným systémom zabezpečujúcim dopravnú obsluhu v skúmanom území je cestná doprava. Sídelné útvary v obci Ostrý Grúň ležia po ľavej a pravej strane cesty II/512 triedy, koncové cesty III. triedy č. 5122 a 5123 končia v obci Kľak. Ostatné cesty v území sú označené ako miestne komunikácie. Vzhľadom na laznický spôsob osídlenia južnej časti riešeného územia je dĺžka týchto komunikácií dosť značná – 65,9 km. Verejná, hromadná autobusová doprava (SAD) pre obce v mikroregióne využíva cestu II/512, koncové cesty III. triedy č. 5122 a 5123, spojovacia cesta III/06510 (medzi cestami I/65 a II/512 resp. údoliami), ako aj účelové (hospodárske) komunikácie. Obec Ostrý Grúň je vzdialená od najbližšieho mesta cca 12 kilometrov. V miestnej časti obce sú komunikácie spevnené asfaltovým povrchom, v niektorých miestach sú v dobrom technickom stave, v iných miestach vyžadujú celoročnú údržbu a opravu. Obec nemá hlavnú autobusovú stanicu, pre potreby odchádzky a dochádzky slúžia obojsmerné autobusové zastávky, rozmiestnené tak, aby čo

najviac zodpovedali potrebám obyvateľov. Kľakovská dolina spáduje do údolia Hrona, ktorým prechádzajú dôležité komunikačné ťahy celoštátneho až medzinárodného významu:

Železničná doprava nemá zastúpenie v dopravnej sieti Kľakovského mikroregiónu. V minulosti prevádzkovaná lesná železnica postupne funkčne nahradila automobilová doprava. Miestne komunikácie v intravilánoch obcí sú vybudované prevažne v extravilánovom prevedení, bez chodníkov resp. samostatných pruhov pre nemotorovú dopravu (peších a cyklistov) s povrchovým odvedením dažďovej vody. Kvalita miestnej komunikačnej siete, najmä jej stavebno-technický stav nezodpovedá požiadavkám rastúcej motorovej dopravy. Obtiažny je najmä prístup do vyššie položených lokalít z dôvodu existujúcich úsekov prístupových ciest so značným pozdĺžnym sklonom, s nedostatočnou šírkou pre obojsmernú prevádzku na týchto cestách, čo komplikuje (v zimnom období pohotovostne až znemožňuje) sprístupnenie týchto lokalít (samôt).

Železničné spojenie nie je také výhodné ako autobusové, čo je ovplyvnené hlavne jednokoľajovou traťou. Najbližšie železničné spojenie s obcami sa nachádza v okresnom meste Žarnovica. Mestom prechádza železničná trať číslo 150. Železničná trať je elektrifikovaná. Žarnovica leží na železničnej trati: Bratislava – Zvolen – Lučenec a Nové Zámky – Zvolen – Košice. Okres má cestné a železničné napojenie na dopravné koridory celonárodného a medzinárodného charakteru. Najbližšie letisko sa nachádza v Sliací, ktoré je od sídla okresu Žarnovica vzdialené 50 km.

Rieka Hron nevytvára vhodné predpoklady na realizáciu vodnej (riečnej) dopravy. Využíva sa len na športovú a rekreačnú osobnú plavbu (<http://www.vucbb.sk>).

5. IDENTIFIKÁCIA A ANALÝZA CIEĽOVÝCH SKUPÍN

PRÍJEMCOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBCI OSTRÝ GRÚŇ

5.1 Cieľové skupiny podľa sociálnej indikácie

Ide o rozdelenie do kategórií podľa charakteru sociálnej situácie, jej obsahu a miery jej prejavov, predstavujúci súbor spoločne prejavujúcich sa znakov, situácií či správaní, podmieňujúcich potreby, zameranie cieľov a formy poskytovaných sociálnych služieb.

1. Seniori

Cieľovú skupinu seniorov predstavujú občania dôchodkového veku. Na sociálne služby sú odkázané predovšetkým tie skupiny seniorov, ktoré podporu a pomoc nemôžu získať iným štandardným spôsobom (s pomocou rodiny) ako prostredníctvom sociálnych služieb. Zloženie skupiny seniorov je napriek uvedenej charakteristike veľmi rôznorodé, závislé na individuálnom zdravotnom stave, sociálnych kontaktoch, vitalite a životnom postoji každého jedinca. Z hľadiska početnosti ide o sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu premietajúcu sa do percentuálneho nárastu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity (predproduktívnej a produktívnej) ako aj celkovému nominálnemu rastu jej príslušníkov. V budúcom období sa v obci Ostrý Grúň očakáva, že sa prejaví zvýšená potreba sociálnych služieb pre seniorov. Vyplýva to aj zo štatistického zisťovania.

Charakteristickým znakom tejto cieľovej skupiny je:

- *zhoršujúci sa zdravotný stav a rast miery chorobnosti* (počnúc zhoršenou pohyblivosťou, väčšou únavou až po vážne zdravotné problémy a invaliditu) a tým zvyšujúca sa závislosť na sociálnej pomoci,
- *menšie ekonomické a finančné možnosti seniorov* spôsobené jednak nízkym príjmom v dôchodkovom veku alebo vdovstvom (strata dôchodku partnera a problémy pri platení mesačných výdavkov a pod.),
- *úbytok sociálnych kontaktov* spôsobený aj dvoma vyššie uvedenými dôvodmi, ale aj ovdovením, vrátane bezdetných seniorov, čím prichádza k sociálnemu vylúčeniu.

Aj napriek vyšpecifikovaniu vyššie spomínaných charakteristík skupina seniorov netvorí samostatnú homogénnu skupinu. Rozdiely sú dané vekom, zdravotným stavom a podmienkami v akých prežili svoj život. Nie je jednoduché stanoviť a naformulovať

opatrenia, ktoré by riešili problematiku seniorov a pritom rešpektovali špecifiká všetkých skupín dôchodcov.

2. Občania so zdravotným postihnutím

Zdravotné postihnutie je okolnosťou, ktorá podstatne ovplyvňuje kvalitu života jedinca a kladie na neho a jeho okolie značné nároky. Okrem zdravotných a duševných problémov so sebou často prináša i sociálny handicap, pretože človeku bráni vykonávať niektoré aktivity, žiť bežným spôsobom života a to v konečnom dôsledku môže viesť až k úplnej sociálnej izolácii. Ide o skupinu občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré je buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy. Podľa charakteru postihnutia možno občanov so zdravotným postihnutím zaradiť do piatich kategórií:

- *mentálne a psychické postihnutie,*
- *zmyslové postihnutie (zraku, sluchu a reči),*
- *postihnutie pohybového aparátu,*
- *kombinované postihnutia,*
- *ostatné postihnutia.*

Každá z vyššie uvedených kategórií postihnutia má rozdielne dopady a sociálne následky a tým sú špecifické aj formy a potreby pomoci pri ich uspokojovaní. Tvoria preto významnú skupiny užívateľov sociálnych služieb. Hlavným cieľom v tejto oblasti je vytvárať také podmienky pre život zdravotne postihnutých v obci, aby boli všemožne podporovaní a mohli byť čo najviac integrovaní do spoločnosti, získavali dostatok potrebných informácií, odstraňovali sa technické, psychické i sociálne bariéry.

3. Sociálne ohrozené deti a mládež

Cieľovú skupinu možno chápať v dvoch rovinách:

1. deti a mládež ako najcitlivejšiu sociálnu skupinu, ktorej vývin a budúcnosť je vo veľkej miere ovplyvňovaný sociálnymi problémami a zmenami v spoločnosti. Právny poriadok Slovenskej republiky pozná pojmy dieťa, maloletý a mladistvý. S prihliadnutím na tradície demografickej štatistiky na Slovensku, ale aj štandardne štatistické zisťovania OSN a UNESCO sa aj na Slovensku definuje mládež ako veková skupina od 15 do 26 rokov.

2. skupina osôb, ktorá sa nachádza v krízovej alebo nepriaznivej sociálnej situácii, pre ktorú je potrebné nastaviť súbor opatrení na odstránenie, zmiernenie a zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu a je potrebné poskytnúť pomoc v závislosti od závažnosti poruchy a situácie,

v ktorej sa jednotlivé ohrozené deti, mládež a mladí dospelí nachádzajú. Do tejto kategórie spadajú:

- *deti žijúce v nevyhovujúcom rodinnom prostredí (zanedbávané deti a mládež zo strany rodičov – nedostatočná úroveň záujmu a starostlivosti o výchovu, zabezpečovanie základných životných potrieb a pod.),*
- *deti zo sociálne slabších rodín,*
- *deti ohrozené syndrómom CAN (týrané, zneužívané a zanedbávané deti),*
- *deti a mládež s poruchami správania a s tendenciami k asociálnemu správaniu,*
- *deti s problémom záškoláctva, „mladí dospelí“ po ukončení ústavnej starostlivosti.*

Presné údaje počte ohrozených detí a mladistvých sa štatisticky nezisťujú.

4. Rodiny a matky s deťmi

V tejto cieľovej skupine sú v oblasti starostlivosti a poskytovania služieb zastúpené:

- *matky s maloletými deťmi,*
- *viacdetné rodiny a mladé rodiny,*
- *neúplné rodiny,*
- *matky a ženy, ktoré sú obeťami domáceho násillia.*

Presné údaje početnosti cieľovej skupiny nie sú, nakoľko sa štatisticky nezisťujú.

5. Občania so sociálnymi a spoločenskými problémami

Svojím zložením ide o najrôznorodjšiu cieľovú sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé. Táto cieľová sociálna skupina pozostáva z niekoľkých základných skupín (prípadne ich kombinácií). Sociálne problémy týchto skupín sú spôsobené nedostatočnou mierou a možnosťou uspokojovania základných životných potrieb ako následok ich sociálnej situácie, v ktorej sa z rôznych (subjektívnych aj objektívnych) príčin ocitli a ktorá spôsobuje ich sociálne vylúčenie. Spoločenské problémy niektorých týchto skupín sú podmienené odlišným spôsobom života a životným štýlom, ktorého prejavy sú veľakrát v protiklade so životným štýlom majoritnej populácie komunity a v rozpore s jej verejnou mienkou.

K tejto sociálnej skupine zaradíme:

- *občanov bez prístrešia (bezdomovci),*
- *občanov prepustených z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby,*
- *dlhodobo nezamestnaných občanov,*
- *občanov spoločensky neprispôsobivých (občania so sociálne patologickým správaním),*

- *závislých občanov* (látkové a nelátkové závislosti).

6. Rómska komunita

Na Slovensku v súčasnosti žijú Rómovia ako etnická menšina. Ich život v našom štáte znamená problém z hľadiska ich sociálnokultúrnej, etnickej odlišnosti. Podľa sociologických charakteristík táto menšina predstavuje tradičné odlišnosti, ktoré vytvárajú odlišný spôsob života. Súčasná demografická charakteristika rómskeho etnika je nízka práceschopnosť a život zo sociálnych dávok. Deti radšej napodobňujú zlovyky svojich rodičov. Ich myslenie, vkus, morálka a zvyky sa odlišujú od majoritnej spoločnosti. Okrem uvedených rozdielov dotýkajúcich sa postojom k škole, vzdelávaniu i výchove detí v rodine existujú aj ďalšie odlišnosti medzi majoritnou spoločnosťou a rómskou komunitou.

Podľa zistení v obci Ostrý Grúň sa k tejto komunite priraduje cca 14 ľudí rómskych obyvateľov.

5.2 Sociálna starostlivosť a identifikácia problémov

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálnu pomoc v zmysle zákona NR SR č. 195/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Činnosť obce Ostrý Grúň má záujem neustále vytvárať podmienky a prostredie na zabezpečenie základných životných podmienok pre obyvateľov a poskytovať pomoc pri riešení zložitých životných situácií, ktoré nastávajú v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov, alebo straty schopnosti obyvateľov zabezpečiť pre seba, príp. svoju rodinu základné podmienky pre svoj život. Obec Ostrý Grúň má v spolupráci s obcami Kľakovského mikroregiónu do budúcnosti snahu riešiť a budovať sociálne zariadenie, ktoré bude sociálnu starostlivosť ľuďom poskytovať. V obci absentuje aj opatrovateľská služba. Prioritou obce je v blízkosti obecného úradu vybudovať aj denný stacionár, v ktorom by dôchodcovia mohli využívať svoj voľný čas.

Zariadenie opatrovateľskej služby v obci chýba. Zámerom obce Ostrý Grúň je poskytovať:

- pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,
- sociálne poradenstvo,
- sociálnu rehabilitáciu,

- ošetrovateľská starostlivosť,
- ubytovanie, stravovanie, upratovanie,
- pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva,
- utvárať podmienky pre voľnočasové aktivity,
- prevádzkovať sociálne zariadenie,
- vytvárať ošetrovateľskú a terénnu sociálnu starostlivosť a pod.

Domácu sociálnu starostlivosť obec zatiaľ neposkytuje. Ani terénna opatrovateľská služba sa v obci Ostrý Grúň zatiaľ nevykonáva. V budúcom období je potrebné počítať s tým, že obec by mala zamestnať aspoň jednu terénnu sociálnu opatrovateľku, ktorá by opatrovateľskú službu podľa potreby obyvateľov vykonávala.

V obci Ostrý Grúň sa predpokladá, že približne 3 osoby v najbližších rokoch budú na sociálnu službu odkázané. Sociálna služba v obci by mala byť umožňovaná aspoň na čiastočný pracovný úväzok.

Ani cez dobrovoľnícke služby obec Ostrý Grúň neposkytuje žiadnu sociálnu starostlivosť. Doterajšia činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie nebola v oblasti sociálnej politiky doteraz veľmi rozsiahla. Obec neposkytovala doteraz ani jednorázové dávky v hmotnej núdzi a ani sociálnu pôžičku pri úmrtí člena rodiny. Keď sa stala v minulosti nejaká živelná udalosť, obecný úrad vyhlásil verejnú, finančnú zbierku pre rodinu, ktorá sa ocitla v hmotnej núdzi.

Obec zatiaľ neviduje zdravotne ťažko postihnutých obyvateľov. Organizovanie spoločného stravovania obec poskytuje individuálne a to len podľa záujmu a potreby. O túto službu prejavilo v obci záujem spolu 7 obyvateľov.

Starosta obce každý rok robí uvítanie novonarodenému dieťaťu a snaží sa ho obdarovať symbolicky nejakým menším vecným darom. Do budúcnosti uvažuje obdarovať dieťaťko a jeho rodičov menšou finančnou sumou a to cca 100 eur. V obci sa pravidelne oslavujú okrúhle jubileá občanov, kde obec svojmu oslávencovi prispeje nejakým vhodným príspevkom. Obec Ostrý Grúň považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít.

Z dostupných demografických údajov na základe štatistického predpokladu sme vypočítali počet občanov, ktorí budú potrebovať istú formu sociálnej pomoci, prípadne sociálnych služieb. Použili sme pri tom orientačné údaje, ktoré vymedzujú potrebu sociálnych služieb vo vzťahu k veku, miere závislosti na pomoc pri sebaobsluže a zdravotného postihnutia.

Sociálne znevýhodnené skupiny v našej obci môžeme rozdeliť na:

- a) seniori
 - b) nezamestnaní
 - c) deti a mládež
 - d) zamestnanci s nízkym vzdelaním
 - e) uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím
 - f) občania so sociálnymi a spoločenskými problémami (rómske obyvateľstvo).
- Obec Hrabíčov sa v rámci svojich možností snaží kompenzovať určité sociálne znevýhodnenie.

SENIORI

Identifikácia problémov:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na sociálnu pomoc,
- osamelí seniori so zdravotnými problémami,
- je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb,
- nie je vyriešená bezbariérovosť v obci,
- chýba miestna legislatíva .

Z hľadiska početnosti u seniorov sa jedná o jedinú väčšiu sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu premietajúcu nárastu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity. Občania nad 60 až 80 rokov tvoria najväčšiu skupinu odkázanú, alebo perspektívne odkázanú skupinu na sociálne služby. Keď porovnáme jednotlivé roky, tak vidíme, že počet ľudí predproduktívneho veku početne klesá a počet poproduktívnych obyvateľov stále narastá a prevyšuje i počet predproduktívnych obyvateľov v obci. Podľa prepočtov bude opatrovateľskú službu v blízkej budúcnosti permanentne potrebovať väčšina obyvateľov a umiestnenie v sociálnom zariadení tiež budú požadovať niektorí z nich.

Opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba je starostlivosť v domácom prostredí. Zatiaľ je to jediná forma terénnych sociálnych služieb pre kategóriu seniorov. Obsah a rozsah ich poskytovania by mal byť prevažne zameraný na samotnú a limitovane chápanú opatrovateľskú službu, ktorá by bola poskytovaná len v časovo úzko vymedzenom rozsahu, ktorý dovoľuje vykonávať len vlastné úkony pomoci a ošetrovateľských činností. Domácu opatrovateľskú službu obec nezabezpečuje, ale do budúcnosti zabezpečovať má tiež zámer. Podľa prepočtov bude

opatrovateľskú službu potrebovať viac prijímateľov. V obci na sociálnu starostlivosť sa hlásia 3 obyvatelia. Bude potrebné vyškoliť opatrovateľov z obyvateľov obce.

Obec v súčasnom období nedopláca ekonomicky oprávnené náklady za obyvateľa obce umiestneného v sociálnom zariadení, aj keď má v domove sociálnych služieb umiestneného 1 obyvateľa.

Treba vypracovať a vyriešiť nasledovné:

- VZN o poskytovaní sociálnych služieb v obci.
- Registrácia sociálnej služby na VÚC.
- Vyškoliť vhodných kandidátov na opatrovateľskú službu v obci.

NEZAMESTNANÍ A ZAMESTNANCI S NÍZSKYM VZDELANÍM

Identifikácia problémov:

- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie,
- chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov s nízkym vzdelaním,
- chýba systém motivácie a sprevádzania pre rozvoj zamestnanosti – agentúra podporovaného zamestnávania, príležitostných prác, podporovanej práce ,
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami.

V obci nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou odborníkmi, ÚPSVaR atď. V spolupráci s ÚPSVaR Žarnovica, obec v prípade potreby organizuje verejnoprospešné práce - menšie obecné služby. Vo väčšine prípadov by sa jednalo o najodkázanejšie skupiny občanov. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. Dlhodobo nezamestnaní občania sa stavajú čoraz väčším problémom. Aktivačné práce sa v obci vykonávajú podľa zákona 369/1990 o obecnom zriadení a podľa § 10 zákona č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi. Momentálne aktivačné práce vykonávajú dve osoby.

Najčastejším dôvodom dlhodobého zotrávania v režime nezamestnanosti je ich nedostatočné alebo minimálne vzdelanie a nízka zručnosť pre potreby trhu práce. Túto skupinu nezamestnaných charakterizuje predčasné ukončenie vzdelania, nevyhovujúca kvalifikácia z pohľadu ponuky voľných pracovných miest, strata pracovných návykov a motivácia pracovať, čím sa stavajú neuplatniteľným na trhu práce.

Cieľom zámeru je zlepšenie pracovných návykov, zlepšenie životných podmienok znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a zotrvanie v pracovnom procese aj po skončení doby poskytovania príspevku. Obec má záujem pomôcť svojim občanom v hmotnej núdzi zamestnať sa. Pre občana je to okrem finančného aj morálne ocenenie, že

je užitočný a má možnosť zaradiť sa do kolektívu. Nezanedbateľná je aj možnosť vylepšiť si rodinný rozpočet. U dlhodobo nezamestnaných klesá s časom aj sebavedomie a tým aj schopnosť prezentovať sa pred potenciálnym zamestnávateľom. Podprogram Aktivačné služby – malé obecné služby sa týkali aktivít v obci. Občania sa starali o údržbu verejných priestranstiev, obecných budov, zber separovaného odpadu v obci a pod.

DETI A MLÁDEŽ

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť sociálne slabších rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc,
- deti zo sociálne slabších rodín majú stravovacie problémy,
- nevhodné trávenie voľného času,
- rodiny s deťmi sú často na hranici životného minima,
- chýba miestna legislatíva.

Deti a mládež majú k dispozícii futbalové ihrisko, lyžiarske stredisko v osade Kollárová, jazdecký areál, cyklotrasy, vlastný klub na voľnočasové aktivity, takže v obci je možnosť športového vyžitia mládeže na vyššej úrovni.

Hlavnou úlohou kultúrneho strediska v obci je udržiavať, podporovať a rozvíjať kultúrne a duchovné hodnoty, starať sa o národné kultúrne dedičstvo, rozvíjať miestne a celonárodné hodnoty a tradície, podieľať sa na vytváraní nových, podporovať a rozvíjať na dobrovoľnej báze tvorivé záujmovo-umelecké, vzdelávacie a voľnočasové aktivity jednotlivcov i rôznych skupín obyvateľstva.

Výborná je vzájomná spolupráca Obecného úradu v obci so škôlkou v obci a so základnou školou v Župkove. Deti sa aktívne zapájajú do podujatí organizovaných obcou, napr. pre dôchodcov, pre matky na Deň matiek, obecné slávnosti.... Sú pre nich organizované podujatia ako: karneval, Deň detí, Mikuláš a iné. Obec chce poskytovať príspevok deťom pri nástupe do ZŠ a to vo výške 50 eur. na jedno dieťa. V detskom domove sú umiestnené cca 4 deti z obce. V reedukačnom a v diagnostickom centre nie sú umiestnené žiadne deti.

Obec nemá vypracovanú vlastnú legislatívu ohľadne sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately na sanáciu krízovej situácií v rodine a na ochranu práv a právom chránených záujmov. V prípade ak život nejakého dieťaťa z obci by bol ohrozený, alebo by mal byť ohrozený jeho psychosomatický vývoj a pokiaľ bude pre dieťa takáto pomoc nevyhnutná je obec takúto pomoc pripravená poskytnúť. V takomto prípade bude potom pre obec nevyhnutné vypracovať a schváliť:

- VZN, ktorým sa určuje pri poskytovaní finančných príspevkov obcou na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Zatiaľ takáto VZN obec nepotrebovala.
- Zásady poskytovania finančnej podpory detí zo sociálne slabších rodín.

ZDRAVOTNE POSTIHNUTÍ

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov so zdravotnými problémami, ŤZP
- je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb
- nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou, odborníkmi
- chýba možnosť zamestnať zdravotne postihnuté osoby
- chýbajú finančné prostriedky v obci pre zabezpečenie sociálnej starostlivosti pre ŤZP
- nie je vyriešená bezbariérovosť v obci
- chýba miestna legislatíva

Skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia sú buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy.

Z hľadiska charakteru postihnutia rozdeľujeme občanov so zdravotným postihnutím do 5 základných kategórii:

- mentálne a psychické postihnutia
- zmyslové postihnutia
- postihnutia pohybového aparátu
- kombinované postihnutia
- ostatné postihnutia (mnohé majú charakter civilizačných ochorení).

Každá z uvedených kategórii postihnutí má rozdielne dopady na sociálne následky postihnutia a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb čo sa týka sortimentu ich druhov ako aj foriem poskytovania. Mimo oblasť sociálnych služieb je najdôležitejším právnym predpisom v novej legislatíve podpora sociálneho začlenenia fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti.

V spolupráci s ÚPVSaR je možnosť vytvorenia chránenej dielni pre zamestnanie zdravotne postihnutej osoby. Zároveň je potrebné zvyšovanie informovanosti o možnosti zamestnávania sociálne vylúčených občanov v podnikateľskom sektore. V obci nefunguje

žiadna miestna organizácia zdravotne postihnutých osôb, nakoľko nikto o takúto činnosť neprejavil v obci doteraz záujem.

OBČANIA SO SOCIÁLNYMI A SPOLOČENSKÝMI PROBLÉMAMI

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na pomoc,
- chýbajú preventívne sociálne opatrenia a financie ,
- pasivita občanov riešiť veci verejné,

Svojím zložením ide o najrôznorodejšiu sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé.

K tejto sociálnej skupine zaraďujeme:

- občanov bez prístrešia,
- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby,
- dlhodobo nezamestnaní občania,
- občania spoločensky neprispôsobiví ,
- závislí občania a
- rómska komunita.

Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupín a zvlášť v niektorých jej kategórii len odhadnúť. Kategória, ktorá z tejto cieľovej skupiny potenciálnych klientov si vyžaduje osobitnú pozornosť, analýzu a prístup. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou exklúziou. Ich sociálna situácia už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere. Treba podotknúť, že dlhodobé sociálne dávky a príspevky udržiavajú ľudí v pasivite, nevplývajú na ľudí motivačne, aby zmenili svoju sociálnu a životnú situáciu. Obec v rámci svojich finančných možností podporuje ich začlenenie do spoločnosti. Ak vezmeme prevenciu ako celok od sekundárnej po primárnu, ako predchádzanie vzniku nežiaducich spoločenských situácií včasným odstraňovaním ich príčin, tak zameranie sociálnej prevencie by malo byť najvyšším princípom predchádzania patologických javov a krízovým situáciám rodinách. Treba zvážiť možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom. Vyhľadávanie, nápravné a rehabilitačné postupy na dosiahnutie pozitívnej zmeny spadajú pod kompetencie samosprávy, aby mohli v súčasnosti s rodinou zabezpečiť základné životné podmienky. Na to, ale v samospráve často nie je dostatok

vzdelaných a odborne fundovaných sociálnych pracovníkov a problém je aj v nízkej výkonnosti ekonomiky, ktorá nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu.

5.3 Finančná analýza-výdavky obce na sociálne zabezpečenie

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce je rozpočet obce na rok 2018. Obec zostavila rozpočet podľa ustanovenia §10 odsek 7) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Z dostupných údajov sme zistili, že obec Ostrý Grúň doteraz nevyčlenila žiadnu sumu na sociálnu službu, či sociálnu starostlivosť.

6 POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V ÚZEMÍ

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja v danom území a je preto nevyhnutné, aby obec Ostrý Grúň brala do úvahy aj túto oblasť a to v súlade so stanovenými národnými prioritami, ako aj pri plnení Plánu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ostrý Grúň, ktorý má obec vytvorený.

6.1 Subjekty sociálnych služieb

V obci Ostrý Grúň, ako sme už uviedli, sa v súčasnom období nenachádza žiadne zariadenie poskytujúce sociálnu a zdravotnú starostlivosť.

Okrem iného v roku 2008 bola zrušená nemocnica v Novej Bani, čo skomplikovalo pacientom dostupnosť zdravotnej starostlivosti, pretože musia cestovať do nemocníc, ktoré sú najbližšie umiestnené v Žiari nad Hronom, vo Zvolene, v Zlatých Moravciach, v Leviciach, Banskej Štiavnici a v Banskej Bystrici. Akútnu a neodkladnú zdravotnú starostlivosť poskytujú rýchla lekárska pomoc v Novej Bani a od septembra 2018 aj rýchla zdravotná pomoc v Žarnovici.

Zdravotnú starostlivosť v meste Nová Baňa zabezpečuje viacero všeobecných a odborných súkromných lekárov, ktorí poskytujú základné zdravotné ošetrovanie: - zubné ambulancie (počet: 7) - praktickí lekári pre dospelých (počet: 7) - praktickí lekári pre deti a dorast (počet: 3) - gynekologické ambulancie (počet: 2) - interná a kardiologická ambulancia (počet: 1) - očná ambulancia (počet: 1) - psychiatrická ambulancia (počet: 1) - pľúcna ambulancia (počet:1) - alergologická ambulancia (počet:1) - kožná ambulancia (počet:1) - diabetologická ambulancia (počet: 1) - všeobecná ambulancia pre dospelých (počet:1) - všeobecná ambulancia pre deti (počet:1) - chirurgická ambulancia (počet:1) - ORL ambulancia (počet:1).

Ambulancie lekárov nie sú sústredené na jednom mieste, ale vo viacerých objektoch, napr. v areáli bývalej nemocnice, v budove spoločnosti Mediform, Poliklinika, Nová Baňa, Cintorínska 20, prípadne sú ambulancie umiestnené v súkromných rodinnom dome poskytovateľa. Okrem toho v meste Nová Baňa je v prevádzke jedno súkromné laboratórium, röntgenové a sonografické pracovisko, jedno rehabilitačné oddelenie vrátane ambulancie a jedna Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti ADOS-BONA FIDE, s.r.o.. V meste sa nachádzajú 4 lekárne: - Lekáreň Medea - Lekáreň Horná S - Lekáreň

Horná V - Lekáreň Dr. Max Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Zameranie a koncentrácia týchto zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu zodpovednosti za rozvoj a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor. Veľkou pomocou pre osamelých občanov, o ktorých sa nemá kto postarať v starobe, je zabezpečovanie opatrovateľskej služby v zmysle zákona o sociálnej pomoci.

6.2 Zariadenia sociálnych služieb v okrese Žarnovica

Zariadenia, ktoré sa nachádzajú v okrese Žarnovica poskytujú služby občanom odkázaným na sociálnu starostlivosť prevažne prostredníctvom viacerých domovov sociálnych služieb a to najmä prostredníctvom:

1. Domova dôchodcov a Domova sociálnych služieb SOCIETA HODRUŠA-HÁMRE (ďalej len DD a DSS SOCIETA).

Predmet činnosti Domova dôchodcov a DSS SOCIETA:

1. „Zariadenie pre seniorov“ – poskytovanie sociálnych služieb fyzickej osobe (FO), ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej FO alebo poskytovanie sociálnej služby potrebuje z iných vážnych dôvodov.

2. „Domov sociálnych služieb“ – poskytovanie sociálnych služieb zdravotne postihnutým fyzickým osobám s poruchami pohybového a podporného aparátu a s duševnými poruchami podľa prechodných ustanovení §110e a nasl. zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách.

Forma sociálnej služby: Pobytová forma celoročná

Kapacita zariadenia: 22 prijímateľov sociálnych služieb

Domov dôchodcov a DSS SOCIETA ako poskytovateľ sociálnej služby vykonáva odborné, obslužné a ďalšie činnosti súvisiace s poskytovanou sociálnou službou a cieľovou skupinou nasledovne:

a) STRAVOVANIE: občanom v zariadení sa poskytuje celodenné stravovanie, za čo sa považujú raňajky, desiata, obed, olovrant, večera, pri diabetickej diéte aj druhá večera. Strava sa poskytuje v súlade so zásadami správnej výživy, s prihliadnutím na vek, zdravotný stav stravníkov a podľa určených stravných jednotiek. Stravovanie sa

zabezpečuje prípravou stravy vo vlastnej stravovacej prevádzke zariadenia. Výška úhrady za stravovanie : celodenná stravná jednotka : 2,82 EUR + 1,30 réžia = 4,12 EUR.

b) UBYTOVANIE: Občania sú ubytovaní v dvojposteľových izbách a dvoch trojposteľových izbách, ktoré sú vybavené štandardným nábytkom – polohovacia posteľ s lôžkovinami, nočný stolík, nočná lampa, stolička, dvojdielna skriňa, zrkadlo, nádoba na odpadky. Budova zariadenia je prízemná, bezbariérová. Počas dňa môžu prijímatelia sociálnych služieb tráviť voľný čas v priestrannej spoločenskej miestnosti, v ktorej je televízor, video, DVD, rádio s CD prehrávačom, spoločenské hry, masážne kreslo, priestor pre rôzne aktivity. Výška úhrady za bývanie je stanovená podľa užívania podlahovej plochy obytnej miestnosti, za denné užívanie prevádzkového zariadenia a vybavenia obytnej miestnosti, jej príslušenstva a za užívanie spoločných priestorov a ich vybavenia, za vecné plnenia spojené s bývaním (priemerne od 1,30 EUR – do 1,47 EUR denne).

c) POMOC PRI ODKÁZANOSTI NA POMOC INEJ FYZICKEJ OSOBY: v závislosti od stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby určeného v posudku o odkázanosti na sociálnu službu. Výška úhrady : IV. stupeň 3,40 EUR

V. stupeň 3,60 EUR

VI. stupeň 3,80 EUR

d) OŠETROVATEĽSKÁ STAROSTLIVOSŤ: Zariadenie poskytuje zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti. Túto starostlivosť zabezpečuje kvalifikovaný zdravotný personál – sestry so špecializáciou komunitné ošetrovateľstvo, zdravotnícky asistent ako aj opatrovatelky s požadovanou kvalifikáciou.

DD A DSS SOCIETA poskytuje ošetrovateľskú starostlivosť adresne s dôrazom na vzťah založený na dôvere prijímateľa sociálnych služieb k personálu. Zabezpečuje: nepretržitú ošetrovateľskú starostlivosť, poskytovanie zdravotných výkonov podľa vyhlášky č. 109/2009 Z.z. (napr. starostlivosť o klienta s permanentným katétrom vrátane jeho výmeny, polohovanie, výživa sondou, odmeranie krvného tlaku, pulzu a teploty, podávanie inzulínu, prevencia a ošetrovanie dekubitov, preväzy rán, kontroly glykémie), spoluprácu so všeobecným lekárom, odbornými lekármi. Zariadenie DD A DDS SOCIETA poskytuje i základné sociálne poradenstvo a sociálnu rehabilitáciu. Jedná sa o odbornú činnosť na podporu samostatnosti, nezávislosti, sebestačnosti fyzickej osoby rozvojom a nácvikom zručností alebo aktivizovaním schopností a posilňovaním návykov pri sebaobslužbe, pri základných sociálnych aktivitách. Ďalej zariadenie poskytuje upratovacie služby, pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva vo vlastných priestoroch pracovne. K ďalším aktivitám zariadenia patria terapie, doplnkové služby (kaderníctvo,

strihanie a úprava vlasov) za samostatnú úhradu, pedikúru, prepravu osobným motorovým vozidlom na požiadanie klienta a iné služby. Priemerná mesačná úhrada za poskytované sociálne služby je 338,00 EUR.

2. Zariadenia sociálnych služieb sú zriadené i verejnými poskytovateľmi: - Domov sociálnych služieb Hrabiny, Rekreačná cesta I/393, Nová Baňa: Zriaďovateľom je Banskobystrický samosprávny kraj ako rozpočtová organizácia. Poskytuje sociálne služby svojim klientom, t. j. deťom a dospelým s telesným postihnutím a duševnými poruchami od narodenia do skončenia povinnej školskej dochádzky alebo do skončenia vzdelania a v prípade ďalšej prípravy na povolanie do skončenia tejto prípravy formou ambulantnej a pobytovej sociálnej služby.

Program rozvoja obce Ostrý Grúň sa v programovom dokumente chce zameriavať na poskytovanie sociálnej starostlivosti, ktorá zahŕňa v sebe nielen výchovný, vzdelávací, rehabilitačný, zdravotný, ale i sociálny aspekt. Klientmi DSS sú deti a mládež s mentálnym postihnutím a duševnými poruchami, telesným postihnutím s kombinovaným postihnutím, ktorým sú poskytované sociálne služby formou: ambulantného, týždenného a celoročného pobytu. Počet zamestnancov: 73,7. - Stredisko: Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pri DSS Hrabiny Nová Baňa, Moyzesova 10, Nová Baňa: Poskytuje služby pre seniorov a dospelých zdravotne postihnutých s duševnými poruchami, telesným postihnutím s poruchami pohybového a podporného aparátu a s kombinovaným postihnutím.

3. Ďalším sociálnym zariadením je Detský domov v Novej Bani, ktorý poskytuje dočasne náhradné prostredie pre výchovu deťom a mladým dospelým vo veku od 0 do 25 rokov. Dieťa s nariadenou ústavnou starostlivosťou musí dostať možnosť žiť v prostredí, ktoré sa svojim charakterom čo najviac podobá rodinnému prostrediu. V súčasnej dobe má 11 detí možnosť žiť v reálnych rodinách. Detský domov v Novej Bani v súčasnej dobe zamestnáva 34 zamestnancov. Zriaďovateľom je ÚPSVaR Banská Bystrica.

4. Zariadenia sociálnych služieb zriadené neverejnými poskytovateľmi:

Bonitas, n.o., Májová 15, Nová Baňa: ZSS: Domov sociálnych služieb a domov dôchodcov OÁZA, Tekovská Breznica 730, cieľová skupina: seniori a občania so zdravotným postihnutím. Kapacita: 50 miest, z toho ZPS: 34 miest a DSS – 16 miest. Forma pobytu: celoročná pobytová forma. - DSS Zdravie, n.o., Cintorínska 20, Nová Baňa: ZSS: Denný stacionár pre seniorov, Cintorínska 20, Nová Baňa, cieľová skupina: seniori a občania so zdravotným postihnutím. Kapacita: 20 miest. Forma pobytu: ambulantná forma.

V súčasnej dobe neprevádzkovaný.

5. V okresnom meste Žarnovica existuje zariadenie sociálnych služieb **Samaritánka**, ktorá je jediným zariadením sociálnych služieb v meste s celoročnou prevádzkou (www.samaritanka.sk). Adresa : Partizánska č.20, 966 81 Žarnovica

Zriaďovateľ a prevádzkovateľ : n.o. Samaritánka

Finacovanie: zo štátneho rozpočtu, z príspevkov od klientov, z grantov, darov, z finančnej ako aj nefinančnej pomoci mesta. Od roku: 2003 Poskytované služby: domov sociálnych služieb (4), zariadenie pre seniorov (15), zariadenie opatrovateľskej služby (6), špecializované zariadenie pre klientov s Alzheimerovou chorobou (2), denný stacionár.

Objekt : v prenájme od mesta – 2 budovy, ktoré sú momentálne po rozsiahlej rekonštrukcii, plus reminiscenčný domček- na spomienky aj s rodinou, 14 dvojlôžkových izieb pre klientov, spoločenská miestnosť s jedálňou, plus ďalšie 2 spoločenské miestnosti, kde sa aj cvičí a robia sa terapie, menšia záhrada a dvor.

Klienti – kapacita 27 plus 5 klientov na denný pobyt na polohovacích kreslách. V roku 2013 v období spracovania KPSS bolo 9 klientov priamo zo Žarnovice, 12 z blízkeho okolia, zvyšok bol z iných okresov.

Vekový priemer klientov: okolo 80 rokov.

Dôvod umiestnenia klientov do zariadenia: telesné a duševné problémy.

6. Ďalším **Nízkoprahovým denným centrom** je centrum na adrese : Potočná č. 9

Zriaďovateľ a prevádzkovateľ : **OZ Žarnovická nádej**

Od roku : 2007

Služby: Nízkoprahové denné centrum.

Financovanie: z dotácií od Mesta Žarnovica, z darov a grantov od VÚC resp. od iných poskytovateľov

Klienti: okolo 70 pravidelných, väčšinou deti, okrem nich aj matky a mládež, väčšinou Rómovia. Činnosti: príprava na vyučovanie, práca s PC, cvičenie, ručné práce, tanečný súbor, sociálne poradenstvo, charitatívna činnosť. Pravidelná činnosť každý pracovný deň 8.00.-21.00 h, podľa potreby aj počas víkendov a sviatkov.

7. V Novobanskom regióne sa nachádza tiež Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Oáza. Zariadenie Oáza je pre klientov, odkázaných na sociálnu starostlivosť náhradou za prirodzené prostredie v rodine a preto je zabezpečovanie sociálnych služieb nasmerované na individuálne potreby, požiadavky a zdravotné možnosti jednotlivých klientov. Súčasťou sociálnej starostlivosti je kultúrno-záujmová činnosť. Zariadenie

sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Oáza má sídlo na Tekovskej Breznici č. 730. Ubytovacia kapacita je 64 miest v zariadení pre seniorov. Klienti sú ubytovaní v 2 posteľových izbách, ktoré sú vybavené sprchovacím kútom, s umývadlom. WC je na každej chodbe samostatné pre mužov a samostatné pre ženy. Bezbariérový prístup je zabezpečený osobným veľkokapacitným výťahom. Kapacita prízemnia pavilónu A pozostáva z 10 ubytovacích dvojposteľových izieb, jedálne, spoločenskej miestnosti a z výdajne stravy. Ubytovacia kapacita poschodia pavilónu A pozostáva z 12 izieb so sprchou a umývadlom (z toho 11-dvojlôžkových a 1-jednolôžkovej izby), jedálne, spoločenskej miestnosti, výdajne stravy a výťahu stravy. Poschodie pavilónu B obsahuje 11 dvojlôžkových izieb s kapacitou 22 klientov. Zariadenie má vlastnú kuchyňu a pracovňu. Súčasťou budovy je aj „zimná záhrada“ zriadená na rôzne kultúrno - spoločenské podujatia a ako návštevná miestnosť. Strava sa podáva v jedálni, kde má každý klient vopred určené miesto. O klientov zariadenia sa starajú 2 zdravotné asistentky a 13 opatrovateliek. Nepretržitú 24-hodinovú starostlivosť poskytuje kompetentný personál zdravotníckeho úseku. Jedenkrát týždenne navštevuje zariadenie zmluvný lekár, v naliehavých prípadoch prichádza i častejšie. Okrem potrieb týkajúcich sa stravy, bývania a zaopatrenia je klientom zabezpečovaná aj sociálna starostlivosť zahrňujúca aj záujmovú a kultúrnu činnosť. V rámci individuálnych plánov rozvoja osobnosti sa sociálna pracovníčka snaží o individuálny prístup ku každému z klientov a o maximálne možné udržanie ich samostatnosti. Podporuje ich záujmy, čím ich aktivizuje a zároveň motivuje k novým činnostiam. Klienti sa podľa svojich možností spolupodieľajú na organizovaní života v zariadení, čo personál zariadenia veľmi podporuje. Sprestrením každodenného života sú pre klientov zariadenia najmä spoločné oslavy, kultúrne podujatia, výlety. Spoločným cieľom zamestnancov zariadenia je čo najviac pripodobniť život klientov v zariadení životu v rodinnom prostredí. Medzi každodenné aktivity patrí motivácia klientov k nenáročným prácam a starostlivosti o svoje potreby, vykonávanie seba obslužných prác, odstránenie pasivity a nezájmu obyvateľov o každodenné činnosti, ktoré v minulosti pravidelne vykonávali vo svojom prirodzenom prostredí. napr. ustielanie lôžka, pravidelný kúpeľ, udržanie poriadku vo svojej skrini, okolí. Všetky tieto aktivity sa uskutočňujú za spolupráce sociálnej pracovníčky, prípadne službukonajúcej sestry.

Voľno časové aktivity - satelitný príjem TV;

Terapie: Biblioterapia- čítanie kníh, zaujímavých článkov, rozvíjanie vedomostí z rôznych oblastí vedy, kultúry a pod.

Arteterapia – tvorba obrazových zostáv z krepového papiera, kreslenie a vystrihovanie častí jednotlivých výzdob podľa aktuálneho obdobia, maľovanie pastelkami, vodovými farbami.

Ergoterapia – obnovovanie zručností – strihanie látok, šitie, zapletanie, prišívanie gombíkov, háčkovanie, pletenie, skladanie a pod.

Pohybová terapia – ranné cvičenia, prechádzky, starostlivosť o sadenice, okopávanie, polievanie, vytrhávanie buriny.

Muzikoterapia - počúvanie hudby, spev, nácvik nových piesní.

Cieľom všetkých aktivít DSS Oáza je:

- inšpirovať a motivovať starších ľudí ku kreatívnemu tráveniu voľného času, primerane upraveného podľa veku a zdravotného stavu, duševného zdravia;
- zlepšiť psychickú ako aj fyzickú kondíciu seniorov;
- dosiahnuť zachovanie individuálnych zručností jednotlivých klientov;
- pôsobiť na zvládnutie života v kolektívnom spolunažívaní s rôznorodými povahami a zdravotnými problémami a v neposlednom rade spríjemnenie a vyplňanie času, tráveného v kolektíve 64 klientov v DSS a DD Oáza Tekovská Breznica.

7. ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBCI OSTRÝ GRÚŇ

7.1 SWOT analýza

SWOT analýza je jedným zo základných nástrojov strategického plánovania a rozvoja. Zaoberá sa súčasnou a budúcou sociálnou situáciou a obsahuje aj prehľad silných a slabých stránok, ako aj príležitosti a ohrozenia v sociálnej oblasti v obci Ostrý Grúň. Analýza silných a slabých stránok sleduje súčasný stav z hľadiska vnútorných faktorov, odhaľuje, čo v obci máme pozitívne a negatívne.

Anglická skratka SWOT je odvodená od prvých anglických slov:

- Strengths (Silné stránky) – silné stránky / interné podmienky, ktoré môžu napomôcť k dosiahnutiu cieľa,
- Weaknesses (Slabé stránky) – slabé stránky / interné podmienky, ktoré sťažujú dosiahnutie cieľa,
- Opportunities (Príležitosti) – externé podmienky, ktoré môžu dopomôcť k dosiahnutiu cieľa,
- Threats (Ohrozenia) – externé podmienky, ktoré môžu sťažiť dosiahnutie cieľa.

SWOT analýza pre oblasť sociálnych služieb v obci Ostrý Grúň

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">➤ záujem obce skvalitňovať sociálne služby➤ podpora zo strany obce riešiť sociálne problémy a problémy cieľových skupín ohrozených sociálnym vylúčením➤ koncepčný prístup obce pri riešení problematiky sociálnych služieb➤ adresnosť a efektívnosť poskytovania sociálnych služieb➤ voľné objekty v regiónoch, vhodné po úpravách na poskytovanie nových foriem sociálnych služieb (zrušené školy, detské jasle a materské školy, pohostinstvá)➤ kvantitatívne rozsiahla sieť zariadení sociálnych služieb verejných aj neverejných poskytovateľov v okolí➤ existencia a rozvoj univerzitného špecializovaného vzdelávania pre oblasť sociálnych služieb➤ vlastná legislatíva samosprávnych krajov umožňujúca úpravu niektorých aspektov sociálnych služieb podľa špecifických potrieb a podmienok jednotlivých samosprávnych krajov➤ rastúce možnosti rozvoja zahraničných kontaktov a získavania know-how v sociálnych službách➤ medzisektorová spolupráca➤ aktívna spolupráca verejnej štátnej správy a škôl, právnických a fyzických osôb pôsobiacich v sociálnej oblasti➤ dostupnosť ľudských zdrojov➤ zvyšovanie kvalifikácie➤ právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom➤ poskytovanie sociálnych služieb krízovej intervencie	<ul style="list-style-type: none">➤ nedostatok vlastných finančných zdrojov samosprávy na rozvoj sociálnych služieb➤ nepriaznivá demografická situácia, starnutie obyvateľov➤ chýbajúce niektoré zariadenia sociálnych služieb na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb (komunitné centrum, útulok, nízkoprahové denné centrum, denný stacionár pre seniorov, domov na pol ceste a pod.)➤ chýba nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu➤ chýbajúce sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti)➤ nedostatok sociálnych bytov pre sociálne odkázaných občanov➤ nízky rozvoj bytovej výstavby➤ chýbajúce pracovné príležitosti pre občanov s ŤZP➤ chýbajúce chránené dielne a pracoviská➤ nevyhovujúci technický stav objektov zariadení sociálnych služieb so zanedbanou údržbou a opravami v okrese➤ chýbajúce štandardy kvality sociálnych služieb➤ nedostatočné finančné zdroje na rozširovanie druhov sociálnych služieb a iných foriem podpory➤ vysoký podiel sociálne odkázaných osôb so sklonom k apatii, absencia aktívneho prístupu k riešeniu vlastnej životnej situácie a osobnej zodpovednosti za vlastný život➤ zlý technický stav nehnuteľností v majetku obce

<p>(nocľaháreň, útulok, zariadenie núdzového bývania)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ podpora aktivít seniorov, mládeže, športových aktivít a kultúrneho života v obci ➤ vypracovaný komunitný plán sociálnych služieb obce ➤ organizovanie aktívnych a dobrovoľníckych prác v obci ➤ spokojnosť prijímateľov sociálnych služieb ➤ spolupráca s existujúcimi verejnými a neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb, mimovládny a cirkevnými organizáciami ➤ existencia občianskych združení a neziskových organizácií a inštitúcií poskytujúcich voľnočasové aktivity a organizácií združujúcich osoby s rovnakými záujmami a okruhom problémov ➤ záujem o odborné vzdelávanie (poskytovatelia služieb) ➤ geografická dostupnosť sociálnych a zdravotných služieb ➤ zabezpečovanie inštitútu osobitného príjmu ➤ aktivity miestnych združení, neziskových organizácií a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb ➤ vybudovaná sieť lekárov prvého kontaktu v okrese 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nedostatočná kapacita existujúcich sociálnych služieb (domov dôchodcov a domov sociálnych služieb, zariadenie núdzového bývania) ➤ architektonické bariéry verejných budov, verejných priestorov, bytoviek a pod. ➤ nedostatok finančných prostriedkov ➤ stereotypy v správaní príslušníkov danej komunity
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ intenzívna spolupráca obce s verejnými a neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb ako aj s inými subjektami pôsobiacimi v sociálnej oblasti ➤ možnosť získania finančných prostriedkov z grantových programov, štrukturálnych fondov EÚ a iných zdrojov ➤ zvyšovanie informovanosti o sociálnych službách (informačné letáky, kontaktné miesto, aktualizácia brožúry – Sprivodca sociálnymi službami) ➤ vyšovanie právneho povedomia ➤ nájsť vhodnú formu ponuky služieb pre občanov ➤ znik chránených dielní a pracovísk ➤ rozvoj nízkoprahových zariadení ➤ rozvoj nových foriem sociálnych služieb ➤ podpora a rozvoj dobrovoľníctva ➤ podpora záujmových združení, ktoré aktivizujú občanov ➤ skvalitnenie komunikácie a spolupráce medzi poskytovateľmi sociálnych služieb ➤ sociálni partneri pôsobiaci na úrovni obce ➤ zosieťovanie poskytovateľov sociálnych služieb ➤ rozvoj ľudských zdrojov – realizácia aktivít pre rómskych občanov ➤ možnosť zacielenia pomoci podľa individuálnych potrieb klienta a riešeného problému ➤ cielenie opatrení podľa miestnych potrieb a rozvoj svojpomocného riešenia miestnych problémov ➤ zvýšenie kvalifikácie ľudských zdrojov cez podporné projekty ➤ systematické prehlbovanie kvalifikácie zamestnancov v sociálnych službách 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nízke právne a spoločenské povedomie ➤ neriešenie dlhodobého financovania sociálnych služieb ➤ nedostatok finančných prostriedkov pre oblasť poskytovania sociálnych služieb ➤ nepriaznivý demografický vývoj, starnutie populácie a nárast počtu osôb s ťažkým zdravotným postihnutím (hroziaca disparita medzi potrebami a možnosťami) ➤ odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví ➤ prehlbovanie sociálnych, ekonomických a vzťahových problémov cieľových sociálnych skupín ➤ neisté finančné zabezpečenie už existujúcich sociálnych služieb ➤ nedostatok finančných prostriedkov na samosprávnej úrovni na výkon kompetencií mesta, z čoho vyplýva nevyčlenenie dostatočného objemu finančných prostriedkov na zabezpečenie príp. poskytnutie sociálnych služieb ➤ administratívna náročnosť služieb ➤ rastúca neochota obyvateľov zapájať sa do komunálnych aktivít ➤ výskyt detí príp. mládeže s problémovým správaním ➤ trvalý nezáujem na riešení problémov (zo strany cieľovej skupiny) ➤ vysoká miera klientov sociálnych služieb v seniorskom veku ➤ riziko znižovania kvality života občanov finančnou náročnosťou poskytovania sociálnych služieb pre klienta ➤ klesanie kvality poskytovaných služieb z dôvodu nedostatočného materiálo-technického a personálneho zabezpečenia ➤ neadresnosť a absencia individuálneho prístupu ku klientovi ➤ trvalý nezáujem vlády o regióny ➤ zvýšené riziko nepostačujúcej kapacity terénnych sociálnych služieb z dôvodu starnutia populácie a zvyšovania počtu obyvateľov v poproduktívnom veku ➤ zvyšujúce finančné náklady na sociálne služby

Z vybraných výsledkov SWOT analýzy vyplynulo, že za **najsilnejšie stránky** v oblasti sociálnych služieb sa považuje najmä adresnosť a efektívnosť poskytovania sociálnych služieb po decentralizácii a rešpektovanie princípu subsidiarity. Obec Ostrý Grúň aktívne spolupracuje s verejnými ako aj s neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb,

s právnickými a fyzickými osobami pôsobiacimi v sociálnej oblasti. V obci Ostrý Grúň v súčasnosti chýba zariadenie poskytujúce sociálne služby. Obec nedisponuje žiadnou nocľahárňou, zariadením núdzového bývania, denným stacionárom, nemá žiadnu opatrovateľskú službu (ani dodatočnú).

Za **najslabšie stránky** v oblasti sociálnych služieb považujeme nedostatok vlastných finančných zdrojov samosprávy na rozvoj sociálnych služieb. V obci chýbajú chránené dielne a nové pracovné príležitosti pre občanov dlhodobo nezamestnaných a so ZŤP.

Medzi **príležitosti** zaraďujeme intenzívnu spoluprácu obce s verejnými a neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb ako aj s inými subjektmi pôsobiacimi v sociálnej oblasti. Získaním finančných prostriedkov z grantových programov, štrukturálnych fondov EÚ a iných zdrojov je možné rozvíjať nové formy sociálnych služieb resp. zriadiť chránené dielne, vybudovať denný stacionár- penzión v obci, prípadne v Kľakovskej doline a pod. Je potrebné pracovať s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií. Skvalitnenie sociálnych služieb je možné zabezpečovať systematickým prehlbovaním kvalifikácie zamestnancov v sociálnej oblasti.

Najzávažnejšími **ohrozeniami** podľa analýzy sú prevažne riziko znižovania kvality a dlhodobej udržateľnosti financovania z dôvodu zvyšovania nákladovosti služieb, riziko nepostačujúcej kapacity terénnych sociálnych služieb z dôvodu starnutia populácie a zvyšovania počtu obyvateľov v poproduktívnom veku. Z uvedených dôvodov sme pre KPSS obce Ostrý Grúň stanovili nasledovné ciele, ktoré uvádzame v ďalších stranách dokumentu.

III. STRATEGICKO- REALIZAČNÁ ČASŤ

8. STRATEGICKÁ A REALIZAČNÁ ČASŤ

Rozvojová stratégia je výstupom procesu strategického plánovania a jej ťažiskom je stanovenie hlavných cieľov a oblastí rozvoja. Strategické programovanie a jeho výstup programu rozvoja sa preto zameriavajú viac na konkretizáciu procesov realizácie a napĺňania cieľov.

Strategické ciele by mali byť formulované tak, aby naplnili očakávania obyvateľov a boli reálne dosiahnuteľné, akceptovateľné, merateľné a sledované. Pre každý globálny problém je potrebné stanoviť v strategickom dokumente strategické ciele. Ciele sú prístupom k odstráneniu a riešeniu problémov. Sociálny kapitál ako faktor rozvoja má nezastupiteľnú úlohu pri strategickom plánovaní a pri realizácii rozvojových stratégií. Sila sociálneho kapitálu závisí od kvality a kvantity vzájomných prepojení, spojenia a od kontaktov. Z tohto dôvodu je potrebné odstraňovať problémy, riešiť a zapodievať sa nimi. Sú potrebné pre budovanie a strategické partnerstvá v celom mikroregióne, nielen v obci samotnej.

Je potrebné zabezpečiť organizačné štruktúry zabezpečujúce realizáciu cieľov; zriadiť pracovnú skupinu pre implementáciu; ktorá bude podnikať kroky pre naplnenie cieľov a pre realizáciu projektov. Okrem tejto úlohy bude mať organizačná štruktúra úlohu monitorovania, úlohu sledovať napĺňanie stanovených cieľov a pravidelne informovať verejnosť o ich zrealizovaní.

Prostredníctvom internetovej, obecnej stránky, prípadne na verejných zhromaždeniach by takýto dokument mal byť zverejňovaný, čím by sa o ňom oboznamovali občania obce.

Vízia a poslanie obce bude plniť funkciu „motta“ a to:

„Obec Ostrý Grúň bude pre miestnych obyvateľov a návštevníkov atraktívnym, hospodársky prosperujúcim územím s komplexne dobudovanou technickou a sociálnou infraštruktúrou, vytvorenými vhodnými podmienkami pre pokojné a kvalitné bývanie a s dostatočnými možnosťami pre spoločenské, kultúrne a športové aktivity zabezpečí

svoj rast. Obec bude s dobrým menom v regióne i atraktívnou dedinou pre návštevníkov; bude priateľská a ústretová k rovnocenným partnerom okolitým obciam a k svojim obyvateľom. Bude poskytovať dobré podmienky nielen pre bývanie, ale i podnikanie; bude smerovať do ekologicky neškodných prevádzok vo všetkých oblastiach. Obec bude uchovávať tradície svojich predkov, organizovať kultúrne a športové podujatia, orientovať sa na cestovný ruch a trvalo udržateľný turizmus.”

Komplexná vízia, teda poslanie obce predstavuje komplexnú definíciu, ktorá objasní štatút a mandát obce; ktorá bude prezentovať a opisovať základné služby, ktoré bude poskytovať svojim zákazníkom, obyvateľom, miestnym podnikateľom, záujmovým združeniam a pod. Vyjadruje dôvod existencie obce a odpovedá na tri otázky: Čo obec robí? Prečo to robí? Pre koho to robí?

Strategické ciele by mali byť formulované tak, aby naplnili očakávania obyvateľov a boli reálne dosiahnuteľné, akceptovateľné, merateľné a sledované. Ciele sú prístupom k odstráneniu a riešeniu problémov. Sociálny kapitál ako faktor rozvoja má nezastupiteľnú úlohu pri strategickom plánovaní a pri realizácii rozvojových stratégií. Vysoká aktivita zo strany organizácii, ktoré v obci pôsobia a túžba mladých nadšencov vyvoláva potrebu zachovávať obecné tradície a poukazuje na potrebu ako správne využiť vnútorný potenciál obce a ako uspokojiť potreby občanov v oblasti kultúrneho vyžitia. Sila sociálneho kapitálu závisí od kvality a kvantity vzájomných prepojení, spojenia a od kontaktov. Z tohto dôvodu je potrebné odstraňovať problémy, riešiť a zapodievať sa nimi. Sú potrebné pre budovanie a strategické partnerstvá v celom mikroregióne, nielen v obci.

Taktiež je potrebné zabezpečiť organizačné štruktúry zabezpečujúce realizáciu cieľov; zriadiť pracovnú skupinu pre implementáciu; ktorá bude podnikať kroky pre naplnenie cieľov a pre realizáciu projektov.

Prostredníctvom internetovej, obecnej stránky, prípadne na verejných zhromaždeniach by takýto dokument mal byť zverejňovaný, čím by sa o ňom oboznamovali občania obce.

8.1 Strategický cieľ a realizačná časť

K plneniu hlavných cieľov územia patrí aj činnosť manažmentu obce Ostrý Grúň, pretože má výrazný záujem, aby celková situácia sa v obci zmenila. Určenie cieľov a priorit rozvoja sociálnych služieb a časový plán realizácie predstavujú súhrn identifikovaných potrieb cieľových skupín, zahŕňajú kvantitatívne výstupy analýzy

súčasného demografického stavu a predpokladov vývoja, ako určitý model riešenia problémov súčasného stavu a jeho následkov v oblasti sociálnych služieb. Vychádzajú z Národných priorít rozvoja sociálnych služieb. Podľa vykonaného terénneho prieskumu ako aj výsledkov demografických údajov je jednou z najviac kritických oblastí v obci vysoká nezamestnanosť, s ktorou je spojená celá paleta sociálnych problémov. V nasledujúcich tabuľkách uvádzame určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb ako aj časový plán realizácie KPSS.

Podľa obsahu a kontextu môžeme problémy v oblasti sociálnych služieb rozdeliť do skupín alebo balíkov nasledovne :

a/ Problémy technické

b/ Problémy finančné

c/ Problémy koordinačné

d/ Problémy personálne

Technické problémy – tých evidujeme najviac a týkajú sa najmä priestorových podmienok na poskytovanie sociálnych služieb a to buď ich nedostatku alebo možnosti ich zlepšenia, ale aj niektorých riešení v obci (bariéry a pod.).

Finančné problémy – o tých sa hovorilo zriedkavo osobitne, ale majú súvislosť so skvalitňovaním alebo rozširovaním sociálnych služieb.

Koordinačné problémy – tu máme na mysli najmä problémy spolupráce alebo nespôlupráce subjektov pôsobiacich v sociálnych službách, subjektov, ktoré reprezentujú cieľové skupiny, nedostatok informácií a pod.

Personálne problémy – tu máme na mysli najmä dostatok alebo nedostatok kvalifikovaných ľudí v sociálnych službách, možnosti ich ďalšieho vzdelávania a podobne.

Hlavná priorita komunitného plánu:

„V budúcnosti k zámerom obce patrí, rozvinúť širokú paletu sociálnych služieb a dbať o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života pre všetky kategórie obyvateľstva obce.“

Akčný plán predstavuje realizačnú časť KPSS. Obsahuje aktivity, ktoré je potrebné uskutočniť na splnenie vytýčených úloh. Je dôležité, aby akčný plán bol uskutočniteľný a obsahoval také aktivity, ktoré dosiahnu splnenie stanovených úloh a cieľov. Z toho dôvodu navrhujeme akčný plán v rozmedzí na roky 2018 – 2023. Všetky aktivity sa budú odvíjať od finančných možností. O spôsobe hodnotenia plánu a jeho dopĺňaní píšeme v podkapitole Monitorovací plán KPSS. V zmysle aktualizovaného a novelizovaného

zákona o sociálnych službách (§ 82, ods.2) slúži komunitná práca na podporu aktivít členov miestnej komunity ku svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva. Preto zmyslom väčšiny aktivít v akčnom pláne je práve posilnenie svojpomocných aktivít, aktivizácia zainteresovaných subjektov a obyvateľov obce, čo slúži ako prevencia zvyšovania nárokov a nákladov na sociálne služby v budúcnosti.

Komunitnou rehabilitáciou zákon o sociálnych službách podľa § 82, ods.3 rozumie koordináciu činnosti subjektov ako sú obec, mesto, rodina, poskytovatelia sociálnych služieb, vzdelávacie a ďalšie inštitúcie. V súlade s tým sú stanovené aj princípy pre splnenie tohto KPSS a teda aj samotného akčného plánu, podľa ktorých sa má posilniť koordinačná úloha obce a pritom upevniť postavenie a zodpovednosť zainteresovaných subjektov.

V roku 2018–2023 chce obec Ostrý Grúň realizovať také aktivity, ktoré vytvoria technické a personálne predpoklady na ďalší rozvoj sociálnych služieb a vytvoria partnerstvá pre nasledujúce roky a to prostredníctvom komunitnej práce a komunitnej rehabilitácie. Na naplnenie stratégie, strategických cieľov a priority sme zostavili akčný plán s termínmi realizácie jednotlivých cieľov, priorít a aktivít, ktorý je v prílohe k tomuto KPSS. Tento akčný plán je výsledkom diskusie kompetentných osôb, ktoré boli zapojené do prípravy KPSS. Na nasledujúce roky sme stanovili jednotlivé priority, ciele a opatrenia a termíny realizácie a to nasledovne:

Priorita č. 1: Sociálne služby na riešenie nepriaznivej situácie z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku

Cieľ : Doplniť štruktúru sociálnych zariadení a služieb o nové zariadenia v obci a prípadne v celom Kľakovskom mikroregióne.

Opatrenie 1.1: Vybudovať denný stacionár- penzión pre seniorov.

Aktivita 1.1: Zvýšiť kvalitu a dostupnosť služieb pre osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek.

Aktivita 1.2: Zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby v sociálnom zariadení, prípadne v stacionári, v ktorom sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, stravovanie, zabezpečuje sa pracovná terapia, záujmová činnosť.

***Poznámka:** Denný stacionár je opatrovateľská služba v zariadení s denným pobytom, poskytovaný fyzickým osobám, ktorí žijú v rodinách s ekonomicky aktívnymi príslušníkmi rodiny, ktorí im nemôžu poskytnúť celodennú starostlivosť, ale nechcú ich umiestniť v zariadení sociálnych služieb, resp. čakajú v poradovníku na umiestnenie do zariadení sociálnych služieb.*

Zdroje financovania:

- Možnosť využitia existujúcich zdrojov v správe obci pre potreby seniorov.
- finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ
- Európsky sociálny fond, BBSK, MPSVa R

Termín realizácie: 2018 – 2023

Priorita 2: Podpora zotrvania občanov v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb v obci

Cieľ: Opatrovateľská služba.

Opatrenie 2.1: Zabezpečiť plnohodnotný život seniorov a handicapovaným občanom v domácom prostredí.

Opatrenie 2.2: Vybudovať opatrovateľskú službu, zvyšovať jej kvalitu a dostupnosť.

Opatrenie 2.3: Zabezpečiť dostatočné kapacity opatrovateľskej služby vzhľadom na potreby občanov- podpora zotrvania klienta v prirodzenom (domácom) prostredí.

Vzhľadom na nedostatok tejto služby a na demografický vývoj populácie je potrebné plánovať posilnenie kapacity kvalitnej opatrovateľskej služby a to formou vzdelávania. Táto služba umožňuje občanovi zotrvať čo najdlhšie v prirodzenom prostredí. Zo strany občanov je výrazný dopyt po terénnej sociálnej službe v prirodzenom rodinnom prostredí. Je potrebné navýšiť rozpočet obce a objem finančných prostriedkov na zabezpečenie poskytovania opatrovateľskej služby a verejne prezentovať činnosť opatrovateľskej služby v záujme šírenia dobrého mena.

Podľa obsahu a kontextu môžeme problémy v oblasti sociálnych služieb rozdeliť do skupín alebo balíkov nasledovne :

- a/ Problémy technické
- b/ Problémy finančné
- c/ Problémy koordinačné
- d/ Problémy personálne

Technické problémy – evidujeme ich najviac a týkajú sa najmä priestorových podmienok na poskytovanie sociálnych služieb a to buď z pohľadu ich nedostatku, alebo z pohľadu možnosti ich zlepšenia, ale aj niektorých riešení v obci (bariéry v obci (nevysporiadaná nehnuteľnosť a pod.).

Finančné problémy – o tých sa hovorilo zriedkavo osobitne, ale majú súvislosť so skvalitňovaním alebo rozširovaním sociálnych služieb. Obec Ostrý Grúň nemá dostatok finančných zdrojov.

Koordináčné problémy – tu máme na mysli najmä problémy spolupráce alebo nespôlupráce subjektov pôsobiacich v sociálnych službách, subjektov, ktoré reprezentujú cieľové skupiny, nedostatok informácií a pod.

Personálne problémy – tu máme na mysli najmä dostatok alebo nedostatok kvalifikovaných ľudí v sociálnych službách, možnosti ich ďalšieho vzdelávania a podobne.

Zdroje financovania - rozpočet obce a iné zdroje financovania

Termín realizácie: 2018 - 2023 (trvale)

Priorita 3: Sociálne služby krízovej intervencie

Cieľ: Zabezpečiť sociálne služby krízovej intervencie

Opatrenie 3.1: Vytvárať miesta- nocľaháreň, napr. v areáli OcÚ pre občanov, ktorí sa ocitnú v núdzi, prípadne bez prístrešia v území

Zdroje financovania - v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách financuje MPSVaR

Termín realizácie 2018 – 2023 (podľa potreby)

Priorita 4: Doplniť štruktúru sociálnych zariadení a služieb pre ZŤP deti a ostatné osoby

Cieľ : Poskytovať nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodiny podľa potreby

Opatrenie 4.1: Zabezpečiť poskytovanie nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu v nepriaznivej sociálnej situácii.

Aktivita 4.1.1: Zabezpečiť pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov a pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia.

Zdroje financovania - rozpočet obce a iné zdroje

Termín 2018 – 2023 (trvale)

Priorita 5: Podporné služby

Ciel': Komplexná starostlivosť o seniorov, zlepšenie celkových podmienok a kvality života seniorov v obci

Opatrenie 5.1: Rozšíriť škálu voľno časových aktivít.

Aktivita 5.1.1: Zabezpečiť sociálnu službu počas dňa osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom

Aktivita 5.1.2: Poskytovať sociálne poradenstvo, uskutočňovať školenia zamestnancom

Aktivita 5.1.3: Zabezpečiť záujmovú činnosť, vytvoriť priestor na stretávania sa seniorov

Aktivita 5.1.4: Zabezpečiť spoločenský a kultúrny život dôchodcom organizovaním rôznych podujatí

Zdroje financovania: rozpočet obce, iné zdroje

Termín realizácie: 2018 – 2023

Priorita 6: Starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov obce

Ciel' : Okamžitá pomoc občanom obce v hmotnej a sociálnej núdzi

Opatrenie 6.1: Zabezpečiť finančnú pomoc na zmiernenie hmotnej a sociálnej núdze obyvateľom obce

Aktivita 6.1.1: Poskytovať jednorazové finančné dávky pre občanov v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, najmä na úhradu mimoriadnych výdavkov v zmysle zákona č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a v zmysle VZN obce Ostrý Grúň o poskytovaní jednorazovej dávky.

Zdroje financovania - rozpočet obce

Ciel' : Pomoc občanom v náhlej núdzi

Opatrenie 6.2: Okamžitá pomoc občanom v ich náhlej núdzi (pri živelnej pohrome alebo inej mimoriadnej udalosti)

Aktivita 6.2.1: Zabezpečiť prístrešie, stravu alebo inú materiálnu pomoc obyvateľom obce, ktorí potrebujú nevyhnutnú a okamžitú pomoc v ich náhlej núdzi, spôsobenej živelnou pohromou, požiarom, ekologickou, alebo priemyselnou haváriou, alebo inou podobnou udalosťou.

Predmetná povinnosť vyplýva: - v zmysle § 3 ods. 4 zákona č. 369/1990Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov/obec je povinná poskytovať obyvateľom obce nevyhnutnú okamžitú pomoc v jeho náhlej núdzi spôsobenej živelnou pohromou, haváriou alebo inou podobnou udalosťou, najmä zabezpečiť im prístrešie, stravu alebo inú materiálnu pomoc

- v zmysle § 2 a § 80 zákona č. 448/2008 Z.z. . o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Zdroje financovania - rozpočet obce

Termín realizácie: 2018 – 2023

Priorita 7: Zabezpečovať dostatok finančných prostriedkov na potreby sociálnych služieb

Cieľ: Neustále zlepšovať podmienky na poskytovanie potrebných sociálnych služieb a za týmto účelom zabezpečovať dostatok finančných prostriedkov

Priorita 7.1: Hľadať možnosti na spájanie organizácií združujúcich seniorov a zdravotne postihnutých občanov, ako aj ďalších ľudí v obci

Aktivita 7.1.1: Riešiť bezbariérový prístup do významných inštitúcií.

Aktivita 7.1.2: Zvýšiť počet parkovacích miest pre zdravotne ťažko postihnutých občanov.

Aktivita 7.1.3: Zlepšiť stav chodníkov v obci tak, aby vyhovovali aj imobilným občanom, postupne zlepšovať osvetlenie chodníkov.

Aktivita 7.1.4: Zlepšiť informovanosť o všetkých sociálnych službách poskytovaných obcou a pod.

Aktivita 7.1.5: Využiť voľné priestory na stretávanie sa s ľuďmi, prednášky, informovanie, osobný neformálny kontakt.

Aktivita 7.1.6: Integrovať zdravotne postihnuté deti v materskej a základnej škole,

Aktivita 7.1.7: Zriadiť kútik pre slabozrakých v knižnici, ak sa preukáže jeho skutočná potreba

Aktivita 7.1.8: Udržiavať vyznačenie prechodov pre chodcov v dobre viditeľnom stave,

Aktivita 7.1.9: Osadiť lavičky na ihrisku, v priestoroch cintorína, v centrálnej časti obce a pod.

Aktivita 7.1.10: Hľadať možnosti na rozšírenie zdravotníckych služieb (rehabilitačné stredisko, základná diagnostika a pod.) a to aj s využitím finančných prostriedkov z fondov EU,

Aktivita 7.1.11: Hľadať priestory na núdzové bývanie.

Aktivita 7.1.12: Postupne zvyšovať kvalitu bývania, plánovať výstavbu bytov nižšieho štandardu.

Aktivita 7.1.13: Neustále hľadať nové zdroje financovania a využívať najmä projekty v oblasti sociálnych služieb.

Aktivita 7.1.14: Zapojiť podnikateľov do podpory sociálnych služieb.

Zdroje financovania: rozpočet obce, zdroje zo štrukturálnych fondov EÚ, RIUS, PRV a iní sponzori

Termín 2018 – 2023

Priorita 8: Zamestnanosť, malé a stredné podnikanie, cestovný ruch

Cieľ: Podpora rastu zamestnanosti a sociálnej inklúzie

Aktivita 8.1.1: Moderné vzdelávanie pre znalostnú spoločnosť

Aktivita 8.1.2: Podpora a vytváranie nových pracovných miest, podpora podnikateľských subjektov v obci.

Zdroje financovania: rozpočet obce, zdroje zo štrukturálnych fondov EÚ, RIUS, PRV a iní sponzori, VÚC

Termín 2018 – 2023

Priorita 9: Sociálna služba v zariadení

Cieľ: Zabezpečiť sociálnu službu v registrovanom zariadení VÚC

Aktivita 9.1.1: Podpora sociálnej služby vo vybudovanom sociálnom zariadení

Aktivita 9.2.2: Vybudovanie priestorov sociálneho zariadenia a podpora vzdelávania skupín opatrovateľov pripravovaných na terénnu opatrovateľskú službu.

Zdroje financovania: zdroje z rozpočtu OcÚ, fondy EÚ, IROP, VÚC

Termín 2018 – 2023

Jasná stratégia rozvoja je základným dokumentom pre tvorbu malých i veľkých projektov, ktoré by obec zveľadili, obnovili jej celkový vzhlľad, ktoré by podporili aktivity jednotlivých organizácií, ktoré v obci pôsobia a ktoré by obec nielen zatriktívni, ale predovšetkým zlepšili život občanov. V obci pôsobí i veľa podnikateľských subjektov, ktoré je tiež potrebné podporovať a vytvárať im vhodný priestor na podnikanie.

Obec Ostrý Grúň z hľadiska územného rozvoja má i napriek tejto situácii stavebnotechnický potenciál, nakoľko disponuje areálmi, budovami a pozemkami, ktoré by sa mohli stať úspešne využívané pre polyfunkčné využitie, zriadenie sociálneho zariadenia a prípadne i pre tvorbu nájomných bytov, rekreačných zariadení, obslužných zariadení a pod. V obci bude nasledovať samotná príprava stavebno-technických podkladov, výstavba,

úprava a rekonštrukcia okolia, vybudovanie technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti. Projekty, ktoré sú v havarijnom stave sú závislé od financií. V súčasnosti je dôležité vytvoriť vhodné podmienky bývania pre mladé rodiny, taktiež vytvorenie detských ihrísk a oddychových plôch, nakoľko v obci bol zaznamenaný opäť výrazný pokles v počte obyvateľstva. Ale treba rátať i s vybudovaním ďalších ubytovacích kapacít, aby sa táto situácia mohla ešte výraznejšie zlepšiť. Obec by sa omladila, oživila mladšou generáciou, skultúrnila a ovplyvnila i ďalší vývoj.

Z estetického hľadiska je potrebné skrášľovanie priestranstiev, návrhy a realizácia projektov pozemkových úprav; aktivity v území zamerané na zmenu celkového vzhľadu obce, či už na miestach cintorína, pri vstupe do centrálnej časti, športového klubu na ihrisku, v hornej a dolnej časti obce a pod. Je potrebné podporiť tie aktivity, ktoré majú pre obec význam i prínos.

Dôležité v obci sú i aktivity na podporu rozvoja pracovných príležitostí ako: budovanie regionálnych a miestnych informačných a poradenských centier pre podporu podnikania na vidieku, budovanie obecných prevádzok a prenajímateľov priestorov pre podnikanie, etablovanie nových výrobných prevádzok, budovanie stravovacích a ubytovacích zariadení pre seniorov a návštevníkov.

Všetky ciele a priority týkajúce sa zabezpečenia sociálnej starostlivosti sa opierajú i o opatrenia z PHSR obce Ostrý Grúň.

IV. IMPLEMENTAČNÁ A MONITOROVACIA ČASŤ

9. RIADENIE A MONITOROVANIE KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE OSTRÝ GRÚŇ NA ROKY 2018 –2023

V predchádzajúcich stranách sme opisovali teoretické východiská, analyzovali územie a demografické údaje a definovali sme aktivity, ktoré je potrebné uskutočniť na naplnenie strategických cieľov. V zmysle stratégie uvedenej v kapitole 7 (tohto dokumentu) je pri napĺňaní strategických cieľov potrebná súčinnosť všetkých zainteresovaných subjektov, pričom vedúcou organizáciou bude obec Ostrý Grúň. Riadenie KPSS bude zabezpečovať obecný úrad a to v spolupráci so zvolenými členmi monitorovacieho výboru, ktorý bude poverený úlohou monitorovania KPSS.

Monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia KPSS bude zabezpečovať tzv. pracovná skupina, ktorá sa zapojila do prípravy KPSS.

Predseda tejto pracovnej skupiny bude volený orgánmi obecného úradu, ktorého touto úlohou poverí obecné zastupiteľstvo. Jeho úlohou bude viesť rokovania riadiaceho orgánu a poskytovať informácie o jeho činnosti vedeniu obce a jeho orgánom a zároveň prezentovať v tomto orgáne predstavy obce v zmysle cieľov KPSS. Administratívnym pracovníkom riadiaceho orgánu bude odborný referent klientskeho centra zodpovedný za sociálne veci. Jeho úlohou bude pripravovať rokovania riadiaceho orgánu, spracovať jeho závery a viesť príslušnú dokumentáciu. Hlavnou kompetenciou pracovnej skupiny bude monitorovať, ako sa plnia úlohy KPSS. Pracovná skupina sa bude schádzať na spoločnom rokovaní najmenej dvakrát za rok. Výsledky svojho monitorovania, vyhodnotenia ako aj návrhy na opatrenia zapíše do zápisnice. Spolupráca subjektov v oblasti sociálnych služieb tvorí súčasť Stratégie komunitného plánu a je nevyhnutnou podmienkou úspechu celého KPSS, resp. ak subjekty nebudú spolupracovať, komunitný plán nebude mať kto uskutočniť. Ide o komunitný plán obce, teda všetkých jeho obyvateľov, organizácií a inštitúcií pôsobiacich na jeho území a nie o komunitný plán obecného úradu alebo jeho zamestnancov, ako sa to často mylne prezentuje.

9.1 Monitorovací plán

Monitorovací plán býva súčasťou všetkých významných rozvojových dokumentov, plánov, programov, projektov, strategických dokumentov a podobne. Jeho zmyslom je určiť – kto a ako bude plnenie komunitného plánu sledovať a hodnotiť. Kto a ako bude následne prijímať opatrenia na zabezpečenie jeho plnenia, kto a za čo bude zodpovedný. A tiež – kto a ako bude komunitný plán dopĺňať, aktualizovať prípadne kto ho môže meniť. Pracovná skupina bude vykonávať aj monitorovaciu činnosť. Monitoring je súčasťou riadenia, ide skôr o to, aby bol tento orgán dostatočne objektívny. Zárukou jeho objektívnosti je skutočnosť, že jeho členmi budú ľudia rôznych záujmov, ktorí sa budú navzájom kontrolovať. Okrem toho po ukončení každého kalendárneho roka – najbližšie v I.Q 2019 sa vykoná celkové zhodnotenie plnenia komunitného plánu, spracuje sa do správy a táto správa bude predložená do obecného zastupiteľstva. Uvedená správa bude okrem vyhodnotenia úloh obsahovať aj nové úlohy, ktoré sa doplnia do akčného plánu. V prípade potreby obecný úrad Ostrý Grúň vypracuje v spolupráci s pracovnou skupinou nový akčný plán ako prílohu ku jestvujúcemu KPSS. Správu a nový akčný plán schváli obecné zastupiteľstvo.

9.2 Spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb

Spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb: Subjekt, ktorý vykoná kontrolu	Periodicita kontroly	Spôsob vykonania kontroly
široká verejnosť	v priebehu platnosti KPSS od r. 2018–2023	Zverejnenie KPSS na webovej stránke obce, vytvorenie možnosti kontroly plnenia cieľov a priorit širokou verejnosťou pripomienkovaní, mailom, osobne na OcÚ, alebo písomne poštou.
Komisia sociálnych vecí, rodiny a rómskej problematiky OcZ	vždy k 31.12. kalendárneho roka v priebehu platnosti KPSS	Spracovanie informatívnej správy o plnení KPSS
Obecné zastupiteľstvo	vždy k 31.12. kalendárneho roka v priebehu platnosti KPSS	Na rokovanie zastupiteľstva bude predložená informatívna správa o plnení KPSS

9.3 Zhrnutie

Členom pracovnej skupiny KPSS, starostovi a OZ Obecného úradu v obci Ostrý Grúň bol predložený aktualizovaný KPSS. Verejnosť sa s ním mohla zoznámiť na internetovej stránke. Diskusia členov pracovnej skupiny sa uskutočnila v októbri 2018 v priestoroch OcÚ. Starosta obce Ostrý Grúň poskytol rôzne námety na zlepšenie a pre rôzne fázy rozšírenia sociálnych služieb. Do úvahy bolo brané, že výsledkom komunitného plánovania musí byť vždy kompromisné riešenie medzi tým, čo chceme a medzi tým, čo máme k dispozícii resp. čo skutočne potrebujeme.

ZÁVER

Budúcnosť a ďalšie etapy komunitného plánu a realizácia cieľov plne preukážu či sa podarilo vytvoriť dokument, ktorý by v sebe zahŕňal odborné znalosti a aj názory od poskytovateľov služieb. Komunitný plán sociálnych služieb je neustále živý proces zisťovania potrieb, musí pružne reagovať na meniaci sa dopyt v závislosti na potrebách. Našou snahou je, aby sa uvedený plán sociálnych služieb stal trvalou súčasťou plánovacej praxe a prispel k rozvoju a skvalitneniu života občanov našej obce.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Ostrý Grúň na roky 2018 – 2023 je výsledkom spolupráce obce, poskytovateľov sociálnych služieb a občanov, ktorí sú prijímateľmi sociálnych služieb v regióne. Záverom chceme poďakovať za spoluprácu všetkým obyvateľom obce, zástupcom poskytovateľov sociálnych služieb, zástupcom prijímateľov sociálnych služieb a pracovníkom obecného úradu, ktorí sa podieľali na procese tvorby komunitného plánu.

KPSS pre danú komunitu bude uverejnený na internetovej stránke obce a bude záujemcom i k nahliadnutiu na obecnom úrade. Dokument je spracovaný v jednotlivých kapitolách- východiskovej, strategickej a realizačnej, ktoré sú rozdelené do viacerých podkapitol. Súčasťou dokumentu je aj úvod, záver a prílohy. Východisková časť definuje podmienky pre spracovanie komunitného plánu, opisuje zásady pre jeho spracovanie, zákon o sociálnych službách, vymenúva sociálne služby a opisuje národné priority. V strategickej časti najskôr analyzujeme obyvateľstvo, územie a činnosť subjektov, ktoré pôsobia v sociálnych službách, alebo ktoré sú na sociálnych službách zainteresované a napokon definujeme silné, slabé stránky, príležitosti a problémy vo SWOT analýze. Ďalej problémy zoradíme a určujeme strategické ciele a úlohy. Napokon dokument obsahuje stratégiu na splnenie KPSS. V realizačnej časti uvádzame akčný plán, v ktorom konkretizujeme spôsob, ako sa splnia jednotlivé úlohy, definujeme realizačný tím a určujeme, ako sa bude KPSS monitorovať, dopĺňať a aktualizovať.

Predkladáme obyvateľom obce Ostrý Grúň aktualizovaný programový dokument
s názvom „**Komunitný plán sociálnych služieb na roky 2018 - 2023.**”

Ide o verejný dokument, ktoré berie na vedomie a schválilo Obecné zastupiteľstvo v obci
Ostrý Grúň dňa2018 svojim uznesením

Pečiatka:

podpis

ZOZNAM POUŽITÝCH DOKUMENTOV

- BALOGOVÁ, B. 2005. Seniori. 1. vydanie. Prešov: Akcent Print, 2005. 157 s. ISBN 80-969274-1-8
- BRICHOTOVÁ, Lídia, REPKOVÁ, Kvetoslava: 2009. Sociálna ochrana starších osôb a osôb so zdravotným postihnutím – vybrané aspekty. Bratislava, ISBN 978-80-8057-797-1
- DRAGANOVÁ, H. 2006. Sociálna starostlivosť. Martin : Osveta, 2006. 195s. ISBN 978-80-8063-240.
- FAŠKO, P., LAPIN, M., ŠŤASTNÝ, P., (2002). *Zhodnotenie vysokých denných úhrnov zrážok na Slovensku*. Zborník z konferencie „100. výročie narodenia akademika Duba“, SHMÚ, 10. 10. 2002. 37-38 s.
- KRUPA, S. 2000. Kvalitné sociálne služby I. Košice : VIENELA, 2000. 119s. ISBN 80-88922-17-8.
- KRUPA, S. 2003. Kvalitné sociálne služby II. Košice : KARNAT, 2003. 136s. ISBN 80-968586-5-3.
- LAPIN, M., FAŠKO, P., MELO, M., ŠŤASTNÝ, P., TOMLAIN, J., 2002. *Klimantické oblasti*. 1:1 000 000. In: *Atlas krajiny Slovenskej republiky*. MŽP SR Bratislava, SAŽP. Banská Bystrica, 2002.
- MALÍKOVÁ, E. 2011. *Péče o seniory v pobytových zařízeních*. Praha: Grada
- MLÁDEK, J., 1990. *Teritoriálne priemyselné útvary Slovenska*. PRIF UK Bratislava, 1990. 290 s. ISBN 80-223-0006-3
- PRIESOL, V., 2005. *Najstaršie dejiny obce Hodruša-Hámre*. Tlač: Aprint s.r.o. Žiar nad Hronom, 182 s. ISBN: 80-968914-5-6
- STRIEŽENEC, Š. *Úvod do sociálnej práce*. Trnava : AD, 1999. 215 s. ISBN 80-967589-6-9
- ŠÚ SR 2001, 2011. *Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001*. Základné údaje- Domy a byty. ŠÚ SR, Bratislava, 2001.,2011
- ŠÚ SR 2001, 2011. *Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001*. Základné údaje- Obyvateľstvo. ŠÚ SR, Bratislava, 2001, 2011
- ŽIAKOVÁ, E. 2005. *Psychosociálne aspekty sociálnej práce*. 2. vydanie. Prešov: Akcent Print, 2005. 232 s. ISBN 80-969274-2-6
- Zákon NR SR č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých predpisov
- Zákon NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.
- Zákon NR SR č. 551/2010 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

ZOZNAM SKRATIEK

KPSS- Komunitný plán sociálnych služieb

EÚ- Európska únia

SR- Slovenská republika

MŠ- Materská škola

ZŠ- Základná škola

OZ- Občianske združenie

ONV- Okresný národný výbor

ÚPSVaR- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

DSS- Domov sociálnych služieb

VZN- Všeobecne záväzné nariadenie

KP- Komunitný plán

MPSVR SR- Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Autorské práva:

Sprievodné tabuľky a grafy v texte pochádzajú z digitálnej databázy autora RNDr. Anna Štefanková a OcÚ Ostrý Grúň. Bez súhlasu spracovateľa RNDr. Anna Štefanková nemožno vykonať extrakciu a/alebo reutilizáciu podstatnej časti obsahu databázy dokumentu „Komunitný plán obce Ostrý Grúň v na roky 2018–2023“ (t.j. napr. v časti čo aj len jedného diela), pokiaľ sa táto vykonáva s cieľom získať, hoci aj nepriamo v akýkoľvek majetkový prospech. Právo uverejnenia je výhradne určené za účelom verejného zverejnenia OcÚ Ostrý Grúň a použitie materiálu je možné len za účelom spracovania projektov a jednotlivých zámerov a za účelom ich pravidelného monitorovania.

**„Komunitný plán obce Ostrý Grúň na roky 2018 – 2023“ dokument centra
Kľakovského mikroregiónu s výhľadom na roky 2018 – 2023.**

